

KRIMINAALHOOLDUSE STANDARDID

SISUKORD

1. Sissejuhatus	3
1.1 Eessõna	3
1.2 Kriminaalhoolduse põhimõisted	3
2. Kriminaalhoolduse eesmärgid ja põhimõtted	5
2.1 Eesmärk	5
2.2 Ülesanded	5
2.3 Kriminaalhooldustöö põhimõtted	5
2.3.1 Inimväarikus	5
2.3.2 Minimaalne sekkumine	6
2.3.3 Vastutusvõime arendamine	6
2.3.4 Ühiskonna turvalisuse tagamine	6
2.4 Kriminaalhoolduse sihtrühm	7
2.5 Kriminaalhoolduse õiguslikud alused	7
3. Kriminaalhoolduse ettevalmistamine	8
3.1 Kriminaalhoolduse ettevalmistamise algus	8
3.2 Vastus vangla päringule	8
3.3 Kohtueelne ettekanne	8
4. Kriminaalhoolduse teostamine	11
4.1 Kriminaalhoolduse rakendamine	11
4.1.1 Kriminaalhoolduse algus	11
4.1.2 Kriminaalhooldusametniku nimetamine	11
4.1.3 Esmakohtumine	14
4.2 Kriminaalhoolduse läbiviimine	15
4.2.1 Korduvad kohtumised	15
4.2.2 Riskihindamine	16
4.2.3 Katseaja kavandamine	18
4.2.4 Katseaja vahekokkuvõte	20
4.2.5 Järelevalve korraldamine	21
4.2.6 Kontrollnõuete või kohustuste rikkumisest teatamine	22
4.2.7 Sotsiaalse kohanemise soodustamine	24
4.2.8 Toimikud	26
4.2.9 Päevik	27
4.2.10 Kriminaalhoolduse üleandmine	28
4.3 Kriminaalhoolduse lõpetamine	29
5. Kriminaalhoolduse töökorraldus	31
5.1 Kriminaalhooldajale esitatavad nõuded	31
5.2 Koormus	31
5.3 Tööaeg	31
5.4 Töövahendid ja bürooruumid	32
5.5 Meediasuhtlus	32
5.6 Enesetäiendamine	32
5.7 Teenistussuhtluse	33
5.8 Teenistusjärelvalve	33
5.9 Kokkuvõte	34
Lisa 1. Järelevalve teostamine kontrollnõuete ja kohustuste täitmise kontrollimisel	35
Lisa 2. Koostöölepingu vorm	37
Lisa 3. Toimikus asuvate dokumentide nimekiri	39
Lisa 4. Juhend sotsiaalprogrammide läbiviijatele	42
Lisa 5. Juhised välismaale lubamiseks	44

1. Sissejuhatus

1.1 Eessõna

2001. aasta 10. aprillil moodustas Justiitsministeerium esimest korda 11-liikmelise töörühma, kelle ülesanne oli välja töötada kriminaalhooldusstandardid, määrata kriminaalhoolduses tehtava töö sisu, kirjeldada kriminaalhoolduse tegevusi ning töötada välja kvaliteedi hindamise kriteeriumid. Kehtiva kriminaalhooldusstandardi uuendamist ja käesoleva redaktsiooni väljatöötamist alustati 2009. a.

Kriminaalhoolduse standardite eesmärgiks on juhtnööride andmine kriminaalhooldustööd tegevatele ametnikele ning seeläbi kriminaalhooldustöö kvaliteedi ja tulemuslikkuse tagamine. Kriminaalhoolduse standardite näol on tegemist tööjuhiseiga, parima praktika kogumikuga, mille järgimine on ametkonna siseselt kohustuslik.

Kriminaalhoolduse standardid on valminud paljude kriminaalhooldustööd tegevate ametnike koostöös ja arvamusi arvestades ning peegeldab kriminaalhoolduse organisatsiooni vaateid, vajadusi, väärtusi ja ülesandeid.

Kriminaalhoolduse standardite väljatöötamisel on lähtutud kriminaalhooldustööd reguleerivatest rahvusvahelistest soovitustest¹, siseriiklikest õigusaktidest, Vanglateenistuse arengusuundadest ning Eesti kriminaalhoolduspraktika kujunemisest ja trendidest alates kriminaalhooldussüsteemi loomisest 1998.a.

Standardites sätestatu kehtib niivõrd, kui muud õigusaktid ei sätesta teisiti. Tingimisi ennetähtaega vanglast vabastamine, elektroonilise järelevalve kohaldamine, üldkasuliku töö korraldamine ning kriminaalhooldusregistri pidamine on reguleeritud eraldiseivate määrustega, mistõttu käesolevad standardid on mõeldud nende konkreetsete määruste reguleerimisalas kriminaalhooldusametnikele täiendava suunisena.

1.2 Kriminaalhoolduse põhimõisted

Kriminaalhooldus – on süsteem, mis tegeleb kriminaalhooldusele määratud isikutega, kontrollib tema käitumist ja abistab ning nõustab kriminaalhooldusalust kriminaalhoolduse elluviimisel.

Kriminaalhooldaja – kriminaalhooldusametnik ja kriminaalhooldusabiline.

Kriminaalhooldusametnik – vanglas teenistuses oleva riigiametnik, kes täidab kriminaalhoolduse ülesandeid.

Kriminaalhooldusabiline – vabatahtlik, kes osaleb kriminaalhoolduse ülesannete täitmisel.

Kriminaalhooldusalune – isik, kes on kohtuotsuse või kohtu- või prokuratuuri otsuse või määruse alusel määratud kriminaalhooldusele.

Katseaeg – kohtu poolt määratud ajavahemik, mille kriminaalhooldusalune on allutatud käitumiskontrollile.

¹ ÜRO, Euroopa Nõukogu ja EL soovitused ja otsused.

Käitumiskontroll – järelevalve raamistik, mis sisaldab kohtu määratud kontrollnõudeid ja kohustustusi ning järelevalvet nende täitmise üle ja sotsiaalset kohanemist soodustava abi osutamist.

Elektrooniline valve – kohtu poolt määratud tähtajaline kohustus süüdimõistetu liikumisvabaduse piiramiseks, mille täitmist kontrollitakse elektroonilise seadme abil.

Üldkasulik töö – isiku kohustus töötada ühiskonna hüvanguks teatud arv tunde töö eest tasu saamata.

Üldkasuliku töö tähtaeg – kohtu või prokuratuuri poolt määratud tähtaeg, mille jooksul tuleb üldkasulik töö sooritada.

Kohtueelne ettekanne – kohtu või prokuratuuri tellimuse alusel koostatav kirjalik analüüs isiku käitumiskontrollile allutamise otstarbekuse kohta.

Vastus vanglapäringule – kriminaalhooldusametniku arvamus kinnipeetava tingimisi enne tähtaja lõppemist vangistusest vabastamise ja tema suhtes kohaldatavate kohustuste ning nende tähtaja kohta.

Riskihindamine – kriminaalhooldusalause kriminogeensete riskide ja ohtlikkuse struktureeritud hindamine.

Hoolduskava – kriminaalhooldusalause kriminogeensete riskide maandamiseks katseajal tehtavate tegevuste plaan.

Hoolduskava täitmismärked – katseaja vahekokkuvõte.

Erakorraline ettekanne – kriminaalhoolduse või üldkasuliku töö tingimuste rikkumise või muutmise korral kohtule või prokuratuurile esitatav ettekanne.

Ettekanne kriminaalhoolduse lõpetamise kohta – kriminaalhoolduse lõppemisel koostatav ettekanne, mis annab ülevaate kogu katseajast või üldkasuliku töö tegemisest.

Tööpäevik – märkmed kriminaalhoolduse infosüsteemis, mis annavad jooksva ja ajakohase ülevaate kriminaalhooldusalause katseaja kulust.

Järelepärimine – kriminaalhooldustöökaks vajaliku informatsiooni saamiseks või vahendamiseks esitatav märgukiri, teabenõue või selgitustaotlus.

Teenistusarutelu – kriminaalhooldajate töönohipidamine.

2. Kriminaalhoolduse eesmärgid ja põhimõtted

2.1 Eesmärk

Kriminaalhoolduse eesmärk on sätestatud Kriminaalhooldusseaduse § 1:

„Kriminaalhoolduse käigus valvatakse kriminaalhooldusaluse käitumise ja temale kohtu või prokuröri poolt pandud kohustuste täitmise järele ning soodustatakse kriminaalhooldusaluse sotsiaalset kohanemist eesmärgiga mõjutada teda hoiduma kuritegude toimepanemisest.“

Sellest tulenevalt on kriminaalhoolduse peamine ülesanne aidata kaasa kuritegevuse vähendamisele.

Siinkohal on möödapääsmatu mõista, et õiguskaitseüsteem ei ole ainus kuritegevuse ja kuritegude põhjuste mõjutaja. Demograafilised trendid, hoiakud kuritegevusse ja kurjategijatesse, peresuhted, elutingimused, sotsiaalturva tase, üldine ühiskonna arengutase ja mitmed teised olulised asjaolud mängivad kuritegevuse tasemes ja ühiskonna turvalisuse määras suurt rolli.

Samas on võimalik mõjutada kuritegevuse taset efektiivselt ainult siis, kui kõik asjaosalised ja ametiasutused teevad kõik endast sõltuva. See seab suured ootused kriminaalhooldusametnike tegevusele ja tehtava töö tulemustele.

2.2 Ülesanded

Kriminaalhoolduse peamiseks ülesandeks on kohtu/prokuratuuri poolt kriminaalhooldusalustele määratud karistuste elluviimine. Selle ülesande täitmiseks kriminaalhooldus:

- a) tagab sellise kontrolli, mis on vajalik kriminaalhoolduse elluviimiseks ning ühiskonna turvalisuse kaitsmiseks ning
- b) toetab ja motiveerib õigusrikkujat elama õiguskuulekalt juhendades ning abistades õiguskuulekaks käitumiseks vajalikku isiksuslikku, sotsiaalset, kutselist ja hariduslikku arengut.

Need kaks tegevussuunda on omavahel tihedalt seotud. Tegevuse ja toimingute planeerimisel ning täideviimisel ei tohi reeglina eelistada ülekaalukalt ühte teisele, kuid kriminaalhooldusaluse poolne katseaja reeglitest kinnipidamine on esmaseks eelduseks katseaja positiivsele kulgemisele.

2.3 Kriminaalhooldustöö põhimõtted

2.3.1 Inimväärikus

Kriminaalhooldustöö peab austama üksikut inimest ja üldiselt tunnustatud inimõigusi. Teisisõnu tuleb kriminaalhooldusele määratud kohelda viisil, mis austab tema inimväärikust ning kindlustab, et kriminaalhoolduse aja tehtud toimingud ei põhjusta talle rohkem kannatusi või ebameeldivusi kui need, mis paratamatult kaasnevad kriminaalhoolduse teostamisega.

2.3.2 Minimaalne sekkumine

Kriminaalhooldusametnikul tuleb oma tegevuses otsida ning arendada selliseid probleemilahendusviise, mis tagavad minimaalse vajaliku sekkumise kriminaalhooldusaluse ellu, kuid samal ajal võimaldavad ennetada ja lahendada tekkivaid probleeme piisava tõhususega.

Kriminaalhoolduse toimingud peavad olema seotud ja järgima nn tavapärase elu ühiskonnas. Kriminaalhoolduse teostamisel tuginetakse ühiskonnas kõigile kättesaadavatele vahenditele, mis aitavad maandada kriminaalhooldusaluse individuaalseid kuritegeliku käitumise riske. Kõigile kättesaadavate vahendite all tuleb siin mõista kõiki avalike teenuseid sõltumata nende osutajast, riiklike ja omavalitsuste hoolekandelisi meetmeid ja erialaspetsialistide (psühholoogid, sotsiaaltöötajad, juristid, terapeudid jne) iseseisvat toimetulekut parandavat oskusteavet.

Spetsiifiliselt ja ainult kriminaalhoolduse sihtrühmale suunatud tegevusi kutsutakse ellu, arendatakse ja teostatakse ainult siis kui muul viisil ei ole võimalik kriminaalhoolduse eesmärke ja ülesandeid täita. Selle põhimõtte eesmärk on märgistamise vähendamine ning iseseisva toimetuleku suurendamine.

2.3.3 Vastutusvõime arendamine

Kriminaalhoolduse tegevused peavad olema korraldatud nii, et kriminaalhooldusalusel on võimalik arendada vastutustunnet ja motivatsiooni ning teadmisi ja oskusi õiguskuuleka elukorralduse sisseseadmiseks. Selle põhimõtte järgmiseks on vajalik tagada kriminaalhooldusalusele igakülgne teave tema kohustustest, õigustest ja võimalustest aga regulaarne aktiivne suhtlus kriminaalhooldusametnikuga.

Kriminaalhooldaja rolliks on motiveerida, nõustada, abistada ja juhendada õigusrikkujat tema ettevõtmistes. Katseaja täideviimine korraldatakse vastavalt kriminaalhooldusaluse vastutuse võtmisele oma käekäigu eest ning kriminaalhooldusametniku sekkumise intensiivsus sõltub otseselt kriminaalhooldusaluse käitumisest. Kriminaalhooldusalune peab võtma vastutuse oma elu eest.

2.3.4 Ühiskonna turvalisuse tagamine

Kriminaalhooldus peab tagama, et kriminaalhooldusalusele kehtestatud kontrollnõuded ja määratud kohustused viiakse täide kaitstes ja arvestades ühiskonna liikmete turvalisust ja julgeolekut. Oluline on siinjuures silmas pidada ka õigusrikkuja enda kaitset teiste inimeste poolse võimaliku agressiooni ja kahjustava mõju eest.

Kriminaalhoolduse toiminguid planeerides ja täide viies peab kriminaalhooldusametnik:

- alati arvestama uue kuriteo sooritamise riski ja kriminaalhoolduse tingimuste rikkumise võimalusega ning viima selle tõenäosuse ja võimaliku kahju miinimumini;
- kriminaalhooldusaluse tegevuse või tegevusetuse tulemusena ohustatud inimeste õiguste kaitseks viivitamatult tegema kõik endast sõltuva teavitades vajadusel asjakohaseid üksikisikuid ja asutusi;
- kriminaalhooldusaluse kohta kogutud eraelulist või delikaatset teavet igakülgselt kaitsma selle sattumise eest isikute kätte, kellel puudub selleks seaduslik õigus.

2.4 Kriminaalhoolduse sihtrühm

Kriminaalhooldus määratakse kohtuniku või prokuröri otsuse või määruse alusel. Kriminaalhooldusele allutatud isiku osas kasutatakse mõistet *kriminaalhooldusalune*.

Kriminaalhooldusalune on:

- isik, kelle suhtes on algatatud kriminaalasi ja kelle kohta soovitakse kohtueelset ettekannet;
- kinnipeetav, kelle võimaliku ennetähtaegse vabanemise ettevalmistamisel esitab kriminaalhooldaja arvamuse kriminaalhooldusele sobivuse kohta;
- alaealine isik, kes on kohtu poolt karistusest vabastatud ja kellele mõjutusvahendina kohaldatakse käitumiskontrolli;
- isik, kelle suhtes on kriminaalmenetlus lõpetatud ja kes on kohustatud tegema talle määratud üldkasulikke tööd;
- süüdimõistetu, kelle vangistus on kohtu poolt asendatud üldkasuliku tööga koos allutamise käitumiskontrollile;
- süüdimõistetu, kelle vangistuse on kohus jätnud täitmisele pööramata ning asendanud selle käitumiskontrolliga;
- süüdimõistetu, kelle vangistus on kohus jätnud osaliselt täitmisele pööramata ja asendanud selle käitumiskontrolliga;
- süüdimõistetu, kes on vangistusest enne selle tähtaja lõppemist kohtu poolt tingimisi vabastatud koos allutamise käitumiskontrollile;
- isik, kellel on elektroonilise valve kohustus;
- süüdimõistetu, kellele kohus on määranud karistusjärgse käitumiskontrolli.

2.5 Kriminaalhoolduse õiguslikud alused

Kriminaalhooldaja lähtub oma töös põhiliselt järgmistest siseriiklikest õigusaktidest:

- EV Põhiseadus
- Karistusseadustik
- Kriminaalmenetluse seadustik
- Kriminaalhooldusseadus
- Vangistusseadus
- Karistusregistri seadus
- Üldkasuliku töö ettevalmistamise, täitmise ja järelevalve kord
- Elektroonilise valve täitmise ja järelevalve kord
- Kinnipeetava enne tähtaega vabastamise materjalide ettevalmistamise kord
- Kriminaalhooldusregistri asutamine ja põhimäärus²

Kriminaalhooldaja järgib oma tegevuses ja käitumises Vanglateenistuja eetikakoodeksis sätestatud põhimõtteid.

² Loetelu ei ole ammendav

3. Kriminaalhoolduse ettevalmistamine

Kriminaalhoolduse ettevalmistamiseks loetakse kohtueelse ettekande või vanglapäringu vastuse koostamist. Kriminaalhoolduse ettevalmistamise eesmärgiks on anda hinnang kahtlustatava, süüdistatava või süüdimõistetu retsidiivsusriskile ja ohtlikkusele ning edastada kriminaalhooldaja arvamus katseaja kohaldamise ning võimalike kohustuste valiku ja tähtaja kohta.

3.1 Kriminaalhoolduse ettevalmistamise algus

Kriminaalhoolduse ettevalmistamine algab vastavasisulise taotluse saabumisest kriminaalhooldusosakonda.

Kriminaalhoolduse ettevalmistamise aluseks on:

- kohtuniku või prokuröri taotlus koostada kahtlustatava, süüdistatava või süüdimõistetu kohta kohtueelne ettekanne
- või
- vangla taotlus koostada iseloomustus kinnipeetava kohta, kellel on seadusest tulenev võimalus ennetähtaegselt vabaneda.

Kriminaalhoolduse ettevalmistamise taotlus võetakse täitmisele ja kriminaalhooldusametnik nimetatakse käesoleva standardi ptk 4 kohaselt.

3.2 Vastus vangla päringule

Vangla taotlusel kriminaalhoolduse ettevalmistamisel lähtub kriminaalhooldusametnik Justiitsministri määrusega kehtestatud korrast „Kinnipeetava tingimisi enne tähtaega vabastamise materjalide ettevalmistamise kord“.

3.3 Kohtueelne ettekanne

Kohtueelne ettekanne koostatakse ja saadetakse kohtule või prokuratuurile (*edaspidi tellija*) taotluse saamisest 14 päeva jooksul. Kui kriminaalhooldusametniku nimetamise ja ettekande esitamise vaheline aeg on väiksem kui eelnimetatud tähtaeg ja kui kriminaalhooldusametnikul ei ole selle aja jooksul võimalik isiku kohta usaldusväärseid andmeid koguda, võtab kriminaalhooldusametnik ühendust tellijaga ning taotleb kohtueelse ettekande esitamise tähtaja pikendamist.

Kui taotlusele vastamise tähtaega ei pikendata, koostatakse ettekanne kättesaadava informatsiooni ja allikate põhjal algselt seatud tähtjaks. Kui see osutub vajalikuks, tuleb ettekandes eraldi viidata ajanappusest tulenenud takistustele.

Juhul kui isik, kelle kohta ettekannet koostatakse, ei tee kriminaalhooldusametnikuga koostööd, olulised allikad ei ole kättesaadavad vmt, siis tuleb see kohtueelses ettekandes selgelt esile tuua.

Tellija võib oma taotluses ära näidata, millisele küsimusele peab kriminaalhooldusametnik ettekande koostamisel pöörama erilist tähelepanu. Sellisel juhul peab kriminaalhooldusametnik esitatavas ettekandes tellija näidatud küsimustele ammendavalt vastama.

Juhul kui kohtueelse ettekande tellijale saatmise järgselt saab kriminaalhooldusametnik teadlikuks uutest olulistest asjaoludest, mis muudavad või oluliselt täpsustavad tema poolt antud hinnangut, edastab ta selle teabe viivitamatult tellijale.

Tabel 1. Kvaliteedinõuded kohtueelse ettekande koostamisele

Vastutaja	Kriminaalhooldusametnik.
Tegevuse aeg	Taotluse saamisest 14 päeva jooksul või tellija määratud tähtajaks.
Tegevuse algus	Taotluse registreerimine kriminaalhooldusosakonnas.
Tegevuse lõpp	Kohtueelne ettekanne on saadetud tellijale.
Tegevuse eesmärk	Anda hinnang kahtlustatava või süüdistatava isikuomaduste ning sotsiaalse-majandusliku seisundi kohta ning arvamus katseaja ja kohaldatavate kohustuste valiku ja nende kohaldamise tähtaja kohta.
Toimingud ja nende tegemise meetodid	<ul style="list-style-type: none"> - tutvumine kohtueelse ettekande koostamise taotlusega ja kriminaalasja toimikuga ning asjakohaste dokumentide ja registrite kannetega; - vestlused kahtlustatava või süüdistatavaga ning tema lähedastega ja tema suhtlusringi kuuluvate muude isikutega; - isiku olukorra selgitamine ning vajalike päringute tegemine (kooli, politseisse, haiglasse, alaealiste komisjoni, töökohta jne); - kodukülastuse teostamine; - filmimine või heli- või video- või muu salvestise tegemine, kasutamine; - eri allikatest saadud info töötlemine, analüüsimine, võrdlemine ja hindamine; - kogutud info põhjal kohtueelse ettekande koostamine.
Kvaliteedi kontrollimine	<p>Selgitatakse, kas</p> <p>1) kohtueelse ettekande koostamisel on kinni peetud järgmistest tähtaegadest:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) kahtlustatavale või süüdistatavale on saadetud kutse või temaga on võetud ühendust telefoni teel ja on tehtud asjakohased kirjalikud või suulised päringud 3 päeva jooksul alates päevast, mil taotlus on kriminaalhooldusosakonda saabunud; b) kahtlustatava või süüdistatavaga on esimest korda saadud ühendust 5 päeva jooksul alates päevast, mil talle on kutse saadetud; c) ettekanne on tellijale saadetud 14

päeva jooksul taotluse saamisest või tellija määratud tähtjaks.

- 2) isik on kantud nõuetekohaselt kriminaalhooldusregistrisse, elektrooniline ja dokumenditoimik on korrektsed ja terviklikud;
- 3) ettekande koostamisel on täidetud järgmised nõuded:
 - a) kasutatud on vähemalt nelja infoallikat;
 - b) teostatud vähemalt üks kodukülastus;
 - c) kahtlusaluse või süüdistatavaga on kohtunud vähemalt üks kord;
 - d) kahtlusaluse või süüdistatava perekonda või sotsiaalse suhtluse ringi kuuluvate isikutega on kohtunud vähemalt üks kord;
 - e) kohtueelse ettekande koostamiseks kasutatav teave põhineb kontrollitud andmetel, asjakohastele allikatele on viidatud;
 - f) kohtueelses ettekandes on kriminaalhooldusametniku motiveeritud arvamus katseaja ja kohaldatavate kohustuste valiku ja nende kohaldamise tähtaja kohta;
 - g) kohtueelne ettekanne on koostatud nõuetekohaselt, järgitud on õigekirja ja dokumentide koostamise reegleid.

4. Kriminaalhoolduse teostamine

4.1 Kriminaalhoolduse rakendamine

Kriminaalhoolduse viivitamatu rakendamine on võtmetähtsusega edasise kriminaalhoolduse eduka kulgemise osas. Võimalikult varane kontakt karistatuga võimaldab ühelt poolt ennetada võimalikku riskikäitumist ja kaitsta ühiskonna liikmeid, teisalt on võimalik nõustada ja seeläbi aidata kriminaalhooldusalust temale määratud kohustuste täitmisel.

Üldkasuliku töö korraldamisel lähtub kriminaalhooldusametnik käesolevast standardist niivõrd kui Justiitsministri määrusega kehtestatud „Üldkasuliku töö ettevalmistamise, täitmise ja järelevalve kord“ ei sätesta teisiti.

Elektroonilise järelevalve kohaldamisel lähtub kriminaalhooldusametnik käesolevast standardist niivõrd kui Justiitsministri määrusega kehtestatud „Elektroonilise valve täitmise ja järelevalve kord“ ei sätesta teisiti.

4.1.1 Kriminaalhoolduse algus

Kriminaalhooldus algab, kui

1. kohus või prokuratuur on vangla kriminaalhooldusosakonnale esitanud taotluse koostada kohtueelne ettekanne;
2. vangla on esitanud kriminaalhooldusametnikule taotluse selgitada välja kinnipeetava ennetähtaegseks vabastamiseks olulised asjaolud;
3. kohus või prokuratuur on edastanud vangla kriminaalhooldusosakonnale täitmiseks jõustunud kohtuotsuse või -määruse.

Kriminaalhooldusosakonda kohtust, prokuratuurist või vanglast saabunud taotlused ning jõustunud kohtuotsused või -määrused võetakse täitmiseks viivitamatult vastavalt kehtivale asjaajamiskorrale.

4.1.2 Kriminaalhooldusametniku nimetamine

Juhtumiga tegeleva kriminaalhooldusametniku nimetab kriminaalhooldusosakonna juhataja.

Võimalusel nimetatakse juhtumiga tegelema kriminaalhooldusametnik, kes tegeles eelnevalt vangla, kohtu või prokuratuuri taotlusel kriminaalhoolduse ettevalmistamisega. Kriminaalhooldusametniku nimetamine ei tohi võtta põhjendamatult palju aega.

Kriminaalhooldusametniku nimetamisel arvestatakse

- ametniku töökogemust ja spetsialiseerumist;
- ametniku töökoormust;
- ametniku tööpiirkonda;
- kriminaalhooldusjuhtumi eripära ja raskust;
- võimalikku huvide konflikti esinemist.

Kriminaalhooldusametnik peab eetilistel või muudel, ametniku objektiivsust kahtluse alla seadvatel kaalutlustel taotlema enese taandamist konkreetse kriminaalhooldusjuhtumiga tegelemisest.

Kriminaalhooldusametniku poolne enese taandamise taotlus esitatakse vahetule ülemusele viivitamatult pärast vastavate asjaolude ilmnenemist. Kriminaalhooldusametniku taotlus ja selle rahuldamine fikseeritakse kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis ja säilitatakse. Kriminaalhooldusametnik vastutab, et enese taandamise taotlus esitataks ka asjakohaste kahtluste või täiendavate asjaolude ilmnenemisel kriminaalhoolduse teostamise käigus.

Juhtumiga mitteseotud ametnik peab huvide konflikti esinemise kahtluse korral juhtima juhtumiga tegeleva kriminaalhooldusametniku või oma vahetu juhi tähelepanu talle teadaolevatele asjaoludele.

Juhataja poolse nimetamise järgselt tutvub kriminaalhooldusametnik kohtuotsusega ning teeb vajalikud registri toimingud, korraldab kohtu ja politsei teavitamise ja määrab kriminaalhooldusalusega kohtumise aja.

Ühtlasi teavitab kriminaalhooldusametnik kuriteo läbi kannatanud isikut kriminaalhoolduse algusest ning võimalusest avaldada arvamust ja edastada informatsiooni juhul kui:

1. kriminaalhooldusaluse suhtes on kohaldatud lähenemiskeeldu;
2. kriminaalhooldusalust on karistatud raske isikuvastase kuriteo eest (nt KarS § 118, 121-122).
3. Kriminaalhooldusalust on karistatud konkreetse isiku vastu suunatud seksuaalkuriteo eest (KarS § 141-146 jt).

Informatsiooni kannatanu kohta saab kriminaalhooldusametnik kohtutoimikust, vanglalt, ohvriabi töötajalt või muudest kriminaalhooldusametnikule kättesaadavatest allikatest. Kriminaalhooldusametnik võtab kannatanuga ühendust ja informeerib teda kriminaalhoolduse algusest ja võimalusest arvamuse avaldamiseks.

Juhul kui süüdimõistetu on kannatanud pereliige või kuulub ühisesse leibkonda, siis kontakteerub kriminaalhooldusametnik kannatanuga isiklikult ennetades sellega kirjalike pöördumiste sattumist süüdimõistetu kätte.

Juhul kui kannatanu soovib, siis kontakteerub kriminaalhooldusametnik temaga info andmise eesmärgil regulaarselt kogu karistusaja jooksul. Kriminaalhooldusametnik järgib konfidentsiaalsusnõudeid nii kannatanu kui ka kriminaalhoolduse teostamise andmete osas.

Suhtlus kannatanuga kajastatakse tööpäevikus, kuid selles sisalduva info avaldamine kriminaalhooldusalusele ei ole lubatud. Kannatanu informeerimiseks peetav kirjavahetus säilitatakse toimikust eraldi.

Kannatanu kaasamise eesmärgil teevad kriminaalhooldusametnikud koostööd maakondliku ohvriabi töötajatega. Koostöö seisneb vähemalt kord poolaastas toimuvates kohtumistes ja igapäevases jooksva infovahetuse korraldamises ning juhtumiaruteludes. Kriminaalhooldusametnik teavitab piirkonna ohvriabitöötajat kriminaalhooldusjuhtumitest, mis käesoleva standardi kohaselt eeldavad kannatanu teavitamist.

Tabel 2. Kvaliteedinõuded kriminaalhoolduse algusele

Vastutaja	Referent, kriminaalhooldusosakonna juhataja ja kriminaalhooldusametnik.
------------------	---

Tegevuse aeg	Kohtuotsuse või määruse kättesaamisest kuni esmakohtumiseni või erakorralise ettekande koostamiseni.
Tegevuse algus	Jõustunud kohtuotsuse või -määruse saabumine kriminaalhooldusosakonda.
Tegevuse lõpp	Kriminaalhooldusalune on ilmunud esmakohtumisele või on tuvastatud, et ta on toime pannud rikkumise ning erakorraline ettekanne on saadetud kohtule.
Tegevuse eesmärk	Tagada kohtuotsuse või -määruse täitmine.
Toimingud ja nende tegemise meetodid	<ul style="list-style-type: none"> - registritoimingute tegemine; - kohtuotsuse või -määrusega tutvumine; - elektroonilise toimiku avamine; - dokumenditoimiku avamine; - kohtule kohtuotsuse või -määruse täitmiseks võtmise kohta teate edastamine; - politseile kriminaalhooldusaluse arvelevõtmise kohta teate edastamine; - kutsete saatmine; - info saamiseks päringute tegemine; - kriminaalhooldusaluse kodu külastamine (vajaduse korral); - ütluse või seletuste võtmine (vajaduse korral); - kannatanu teavitamine.
Kvaliteedi kontroll	<p>Selgitatakse, kas</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) on kinni peetud järgmistest tähtaegadest: <ol style="list-style-type: none"> a) kriminaalhooldusalusele on saadetud kutse või võetud temaga ühendust telefoni teel 3 päeva jooksul alates kohtuotsuse või -määruse saabumisest kriminaalhooldusosakonda; b) kriminaalhooldusalusega on esimest korda saadud ühendust 5 päeva jooksul alates päevast, millal talle on kutse saadetud; c) kriminaalhooldusaluse kodu on külastatud 5 tööpäeva jooksul alates päevast, millal ta on jätnud esmakohtumisele ilmumata teist korda; 2) isik on kantud nõuetekohaselt kriminaalhooldusregistrisse, elektrooniline ja dokumenditoimik on korrektsed ja terviklikud; 3) kohtule on edastatud teade kohtuotsuse või -määruse täitmiseks võtmise kohta 5 päeva jooksul; 4) politseile on edastatud info kriminaalhooldusaluse arvelevõtmise kohta 5 päeva jooksul; 5) kriminaalhooldusalusega ühenduse saamiseks on kasutatud kõiki võimalusi; 6) kannatanuga on ühendust võetud; 7) ohvriabi töötajatega toimuvad regulaarsed kohtumised ja infovahetus; 8) enne kohtumisi on tehtud päringud kriminaalhooldusaluse õigusrikkumiste ajaloo ning võimalike uute õigusrikkumiste kohta.

4.1.3 Esmakohtumine

Kriminaalhooldusametniku ja kriminaalhooldusala esmakohtumise eesmärk on saavutada kontakt viisil, mis võimaldab edaspidise katseaja käigus teha usalduslikku koostööd.

Esimesel kohtumisel on kriminaalhooldusametniku ülesanne

- selgitada kriminaalhooldusala arusaadaval viisil kriminaalhoolduse teostamisega kaasnevaid õigusi, kohustusi ja võimalusi;
- informeerida kriminaalhooldusala võimalustest esitada kaebusi, proteste jmt kriminaalhooldusametniku tegevuse suhtes;
- teavitada kriminaalhooldusala kriminaalhooldusosakonna töökorraldusest ja kriminaalhooldusametniku ülesannetest ning tegevustest katseaja vältel;
- alustada informatsiooni kogumist riskihindamise läbiviimiseks ning edasise katseaja kavandamiseks.

Elektroonilisele järelevalvele allutatud kriminaalhooldusala puhul on esimesel kohtumisel kriminaalhooldusametniku ülesanne lisaks eelnevale

- selgitada kriminaalhooldusala elektroonilise valve eesmärki ja tingimusi
- korraldada elektroonilise valve seadme paigaldamine (kui ei ole teostatud eelnevalt);
- koostada elektroonilise valve kohaldamise ajakava vähemalt kümnepäevaseks ajavahemikuks.

Üldkasulikule tööle määratud kriminaalhooldusala puhul on ametniku ülesandeks

- selgitada üldkasuliku töö eesmärki ja tingimusi;
- tutvustada võimalikke töötamise kohti;
- valida sobiv töökoht ja -aeg lähtuvalt kriminaalhooldusala hõivatusel, oskustel, töökogemusel ja võimalustel;
- koostada üldkasuliku töö tegemise esialgne jaotuskava kogu tähtaja kohta kuude lõikes.

Tabel 3. Kvaliteedinõuded esmakohtumisele

Vastutaja	Kriminaalhooldusametnik.
Tegevuse aeg	Keskmiselt üks tund.
Tegevuse algus	Kriminaalhooldusala saabumine kohtumisele kriminaalhooldusametnikuga.
Tegevuse lõpp	Kriminaalhooldusala lahkumine kohtumiselt.
Tegevuse eesmärk	Kriminaalhooldusala ja ametniku vahelise usaldusliku suhte loomine, õiguste ja kohustuste ning kriminaalhoolduse põhimõtete ja töökorralduse tutvustamine.
Toimingud ja nende tegemise meetodid	Individaaltöö või gruppitöö.
Kvaliteedi kontrollimine	Selgitatakse, kas 1) kriminaalhooldusala on

	registreerimislehe ning kriminaalhooldusala õigusi ja kohustusi sisaldava dokumendi allkirjastanud ning allkirjastamise kuupäevad on üheselt fikseeritud; 2) päevikusse ja kriminaalhooldusregistrisse on vajalikud kanded tehtud; 3) on alustatud katseaja kavandamist.
--	---

4.2 Kriminaalhoolduse läbiviimine

Kriminaalhooldustöö on järjepidev protsess, mille käigus kriminaalhooldusala käitumist ja teda ümbritsevat keskkonda ning nende muutumist pidevalt hinnatakse ja ellu viidavat tegevuskava vastavalt täiendatakse.

4.2.1 Korduvad kohtumised

Kohtumiste sagedust määrates arvestab kriminaalhooldusametnik kriminaalhooldusala kriminoogeenseid riske ja ohtlikkust, elukorraldust, vajadusi, käitumist ning olukorra muutumist ajas.

Regulaarsed kohtumised kriminaalhooldusametnikuga peavad muuhulgas tagama kriminaalhooldusala üle järjepideva järelevalve ning aitama hooldusalusel muuta oma elukorraldust õiguskuulekaks.

Katseaja esimestel kuudel toimuvad kohtumised sagedamini, mida võib muuta seoses katseaja positiivse kuluga. Kohtumiste miinimumsagedused on järgmised:

1. kuni hoolduskava allkirjastamiseni kriminaalhooldusala poolt mitte harvem kui üks kord nädalas;
2. pärast hoolduskava allkirjastamist kuni kuue kuu möödumiseni katseaja algusest mitte harvem kui kord kahe nädala jooksul;
3. alates 6 kuu möödumisest katseaja algusest kavandatakse kohtumised vastavalt riskihinnangu tulemustele ning katseajaks seatud eesmärkide täitmisele, kuid mitte harvem kui kord kolmekümne kalendripäeva jooksul;
4. kõrg- või ülikohtlikuks hinnatud kriminaalhooldusala toimuvad pärast hoolduskava allkirjastamist kohtumised mitte harvem kui kord kahe nädala jooksul kuni tema ohtlikkuse hinnang muutub.

Nii kohtumiste sagedus kui ka kõikvõimalikud ajutised kõrvalekalded tavapärasest sagedusest peavad olema kriminaalhooldusametniku poolt põhjendatud ning sellekohase otsuse kujunemine, argumendid ja võimalikud tõendid päevikust ning dokumentidest selgelt tuvastatavad.

Kriminaalhooldusala ilmumata jäämise mõjuvad põhjused on:

- 1) kutse mittekättesaamine või hilinenult kättesaamine (esmaohtumise korral);
- 2) raske haigestumine või lähedase ootamatu raske haigus;
- 3) muu asjaolu, mida kriminaalhooldusametnik peab mõjuvaks.

Kohtumisele mitteõigeaegse ilmumise korral võtab kriminaalhooldusametnik kriminaalhooldusalusest kirjaliku seletuse ja viib läbi rikkumist käsitleva vestluse. Lisaks nõuab kriminaalhooldusametnik kriminaalhooldusalusest kolmandast allikast pärineva

kirjaliku tõendi(te) esitamist. Vajaliku tõendi mitteesitamisel loetakse ilmumata jätmine põhjendamatuks. Vajadusel koostab kriminaalhooldusametnik erakorralise ettekande kohtule.

Tabel 4. Kvaliteedinõuded korduvatele kohtumistele

Vastutaja	Kriminaalhooldusametnik.
Tegevuse aeg	Keskmiselt üks tund.
Tegevuse algus	Kriminaalhooldusaluse saabumine kohtumisele kriminaalhooldusametnikuga.
Tegevuse lõpp	Kriminaalhooldusaluse lahkumine kohtumiselt.
Tegevuse eesmärk	Kriminaalhoolduse teostamine.
Toimingud ja nende tegemise meetodid	Individuaal- või grupitöö.
Kvaliteedi kontrollimine	Selgitatakse, kas 1) kriminaalhooldusalune on iga kohtumise osas registreerimislehe allkirjastanud; 2) kohtumised on toimunud mitte harvem kui üks kord nädalas hoolduskava allkirjastamiseni, mitte harvem kui iga kahe nädala tagant esimesed 6 kuud ning hiljem mitte harvem kui kord kolmekümne kalendripäeva jooksul; 3) kohtumiste sagedust on katseaja jooksul muudetud seoses kriminaalhooldusaluse käitumisega; 4) kõrvalekalded kohtumiste toimumise osas on fikseeritud ja tõendatud; 5) päevikusse on kanded tehtud; 6) kohtumisel on tegeletud hoolduskava täitmise küsimustega.

4.2.2 Riskihindamine

Uue kuriteo riskide hindamine on standardiseeritud protsess õigusrikkuja kriminogeensete faktorite hindamiseks, tema ohtlikkuse ja uue kuriteo riski selgitamiseks. Riskihindamine on kriminaalhooldustöö üks põhialus ning kriminaalhooldusametniku otsused katseaja kavandamise ja kulgemise osas peavad tulenema riskihindamise tulemustest.

Katseaja alguses ja edaspidi on oluline regulaarselt hinnata kriminaalhooldusaluse isikut ja käitumist ning ümbritsevat keskkonda, sellest tulenevaid riske ning nende muutumist ajas.

Kriminaalhooldusaluse kaasamine ja tema arvamuste, hoiakute ning seisukohtade peegeldamine on selliste hindamiste lahutamatu osa. Kriminaalhooldusalune peab olema teadlik riskihindamise tulemustest, sest tema aktiivne panus on eelduseks katseaja edukale kulule.

Riskihindamine viiakse läbi

- katseaja alguses;
- igal ajahetkel, kui toimub oluline muutus kriminaalhooldusaluse elus või käitumises, kuid mitte harvem kui üks kord aastas;
- katseaja lõppemisel.

Riskihindamine viiakse ellu vastavalt kehtivale metoodikale asjakohastele sihtrühmadele ning hindamise sisulist kvaliteeti hinnatakse kehtiva metoodilise tööjuhise põhjal.

Tabel 5. Kvaliteedinõuded riskihindamisele

Vastutaja	Kriminaalhooldusametnik.
Tegevuse aeg	Esmane riskihindamine valmib mitte hiljem kui 30 päeva jooksul esmakohtumisest kriminaalhooldusalusega. Vähemalt üks kord aastas teeb kriminaalhooldaja hoolduskavasse täitmismärke ja hindab uuesti kriminogeenseid riske; kaalukate riske mõjutavate asjaolude ilmnemisel tehakse riskihindamisse (ka hoolduskavasse) muudatused jooksvalt.
Tegevuse algus	Kohtuotsuse, -määruse saabumine kriminaalhooldusosakonda.
Tegevuse lõpp	Kriminaalhoolduse lõpetamine.
Tegevuse eesmärk	Kriminaalhooldusaluse uue kuriteo riski ja ohtlikkuse taseme selgitamine katseaja tegevuste planeerimiseks.
Toimingud ja nende tegemise meetodid	<ul style="list-style-type: none"> - tutvumine asjakohaste dokumentidega; - vestlus kriminaalhooldusalusega ning tema lähedastega ja tema suhtlusringi kuuluvate muude isikutega; - kodukülastus; - filmimine või heli- või video- või muu salvestise tegemine, kasutamine; - päringute tegemine andmebaasidest ning koostööpartneritele (kooli, politseisse, haiglasse, alaealiste komisjoni, töökohta jne); - eri allikatest saadud info töötlemine, analüüsimine, võrdlemine ja hindamine.

<p>Kvaliteedi kontrollimine</p>	<p>Selgitatakse, kas</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) esmane riskihindamine on valminud 30 päeva jooksul esmakohtumisest kriminaalhooldusalusega; 2) kriminaalhooldusalusega on toimunud vähemalt kaks kohtumist selleks eelnevalt planeeritud vestluste läbiviimiseks; 3) uute oluliste asjaolude ilmnemisel on riskihindamist täiendatud. 4) riskihindamine on koostatud objektiivselt, teemad seostatud ja analüüsitud, põhineb faktidel, on keeleliselt vaba diskrimineerimisest ja stereotüüpide kasutamisest, tasakaalustatud, näidatud on informatsiooni allikad; 5) numbrilised ja vabatekstiväljad on täidetud; 6) kasutatud on kõiki võimalikke infoallikaid ja eraldi nimetatud kui mingi valdkonna kohta ei ole piisavalt informatsiooni; 7) järgitud on riskihindamise meetodilist manuaali.
--	---

4.2.3 Katseaja kavandamine

Katseaja eesmärkide seadmine ja täitmine võimaldab kriminaalhooldusalusel vältida uue kuriteo või muu õigusrikkumise toimepanemist ning hinnata koos kriminaalhooldusametnikuga katseaja edukust.

Katseaja tegevuste kavandamine toimub toetudes riskihindamise tulemustele ning koostööle kriminaalhooldusalusega, arvestades kriminaalhooldusaluse olukorda ning vajadusi ja võimalusel ka kannatanu huve. Kannatanuga hoitakse ühendust punktis 4.1.2 toodu kohaselt.

Katseaja tegevuse kavandamine toimub eeldusel, et tegevused viiakse ellu Eestis. Kriminaalhooldusaluse pikaajaline välismaale lubamine on pigem erand, mille võimaldamine peab vastama minimaalselt käesolevate standardite lisas 5 toodud kriteeriumitele.

Katseajaks püstitatud eesmärgid peavad olema seotud kohtuotsusega pandud kohustuste ja kontrollnõuete täitmisega ning suunatud uue kuriteo riskide ja ohtlikkuse maandamisele.

Katseaja tegevused pannakse kirja hoolduskavas. Hoolduskavas tuleb loetleda kõik riskihindamisest tulenevate eesmärkide saavutamiseks täidetavad ülesanded ja nimetada nende täitmise aeg. Hoolduskava koostatakse vähemalt aastaseks perioodiks, tegevused peavad olema kavandatud minimaalselt kvartaalse täpsusega kogu hoolduskava perioodile.

Hoolduskavas toodud tegevused peavad olema sõnastatud arusaadavalt ja konkreetselt. Uue hoolduskava koostamisel teeb kriminaalhooldaja vanas hoolduskavas kavandatud tegevuste osas täitmismärked. Iga järgmine hoolduskava peab arvestama eelmise hoolduskava täitmise tulemusi. Kriminaalhooldaja töö hoolduskava eesmärkide ja tegevuste elluviimisel peab olema üheselt mõistetavalt tuvastatav dokumentidest ja päevikust.

Kriminaalhooldusaluse nõusolek ei ole hoolduskava kehtestamise vältimatu eeldus. Hoolduskava eesmärgid ja nendest tulenevad ülesanded räägitakse kriminaalhooldusalusega läbi ning lepitakse kokku, nii palju kui see on igal üksikul juhul võimalik.

Kriminaalhooldusalustele, kellel on kohustus sooritada üldkasulik töö, hoolduskava ei tehta, vaid koostatakse üldkasuliku töö tegemise detailne ajakava vastavalt kehtivale korrale.

Elektroonilisele valvele allutatu puhul koostatakse lisaks hoolduskavale elektroonilise valve detailne ajakava vastavalt kehtivale korrale.

Tabel 6. Kvaliteedinõuded katseaaja kavandamisele

Vastutaja	Kriminaalhooldusametnik.
Tegevuseks kuluv aeg	Esimene hoolduskava koostatakse esmakohtumisest mitte hiljem kui 30 päeva jooksul.
Tegevuse algus	Esmakohtumine kriminaalhooldusalusega.
Tegevuse lõpp	Kriminaalhooldusametnik ja kriminaalhooldusalune ning alaealise kriminaalhooldusaluse puhul tema seaduslik esindaja allkirjastavad hoolduskava.
Tegevuse eesmärk	Koostada tegevuskava kontrollnõuete ja kohtu määratud kohustuste kontrollimiseks ning kriminaalhooldusaluse riskide ja ohtlikkuse maandamiseks.
Toimingud ja nende tegemise meetodid	<ul style="list-style-type: none"> – kohtumised kriminaalhooldusalusega (ohtude hindamine, hooldusaluse küsitlemine, sotsiaalse suhtluse ringi selgitamine ning kriminaalhooldusaluse olukorra selgitamiseks tema anketeerimine); – kodukülastus; – suhtlusringi kuuluvate isikutega kohtumine; – vajalike vahendite, koostööpartnerite väljaselgitamine; – järelevalve ja kontrolli kavandamine; – sotsiaalset kohanemist soodustava abi kavandamine.
Kvaliteedi kontrollimine	Selgitatakse, kas <ol style="list-style-type: none"> 1) hoolduskava on valminud kriminaalhooldusalusega esmakohtumisest 30 päeva jooksul; 2) hoolduskava on suunatud uue kuriteo sooritamise riskide ja ohtlikkuse maandamisele; 3) katseaega kavandades on arvestatud kriminaalhooldusaluse vajadusi, võimalusi ning on arvestatud piirkonna erisuste ja

	võimalustega, on koostatud tegevuskava koos konkreetsete tähtaegadega; 4) hoolduskava on koostatud ja allkirjastatud nõuetekohaselt, kriminaalhooldusregistri ja dokumenditoimiku andmed ühtivad; 5) uute kaalukate asjaolude ilmnemisel on hoolduskava muudetud.
--	---

4.2.4 Katseaja vahekokkuvõte

Katseaja vahekokkuvõtte koostamine on kriminaalhooldusametniku poolne katseaja edukuse hindamine korduva riskihindamise läbiviimise ja hoolduskava muutmise kaudu.

Vähemalt üks kord aastas tehakse kriminaalhooldusametniku poolt hoolduskavasse täitmismärked ja hinnatakse kriminaalhooldusaluse kriminogeensed riskid uuesti, vajadusel muudetakse hoolduskava.

Riskihindamine ja katseaja tegevuste hindamine ning uuendamine viiakse läbi enne aasta möödumist, kui ilmnevad kõrvalekalded või suuremad muutused isiku käitumises või uued olulised asjaolud teda ümbritsevas keskkonnas.

Kriminaalhooldusalust informeeritakse katseaja vahekokkuvõtte tulemustest.

Tabel 7. Kvaliteedinõuded katseaja vahekokkuvõtte koostamisele

Vastutaja	Kriminaalhooldusametnik.
Tegevuse aeg	Vähemalt üks kord aastas.
Tegevuse algus	Hoolduskava kinnitamisest on möödunud üks aasta.
Tegevuse lõpp	Täitmismärked on kinnitatud.
Tegevuse eesmärk	Teha perioodiline kokkuvõtte hoolduskava täitmisest.
Toimingud ja nende tegemise meetodid	<ul style="list-style-type: none"> - vestlus kriminaalhooldusalusega ning tema lähedastega ja tema suhtlusringi kuuluvate muude isikutega; - hoolduskava eesmärkide täitmise ja sinna muudatuste tegemise vajaduse analüüsimine; - kirjalikud ja suulised päringud hoolduskava täitmise kohta, sh erinevatesse registritesse; - dokumentide vaatlus ja analüüsi tegemine; - päeviku sissekannete analüüsimine.
Kvaliteedi kontrollimine	<p>Selgitatakse, kas</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kriminaalhooldusametnik on täitmismärked sisestanud ja kinnitanud enne järgneva hoolduskava koostamist; 2) täitmismärked tuginevad kogutud ja viidatud andmetele; 3) kriminaalhooldusregistri ja dokumenditoimiku andmed ühtivad.

4.2.5 Järelevalve korraldamine

Kriminaalhoolduse üks eesmärkidest on valvata kriminaalhooldusala käitumise ja temale kohtu või prokuröri poolt pandud kohustuste täitmise järele. Sellel eesmärgil kogub ja analüüsib kriminaalhooldusametnik jooksvalt andmeid kriminaalhooldusala käitumise ja võimalike kõrvalekallete kohta.

Kui selgub, et kriminaalhooldusala on rikkunud käitumiskontrolli tingimusi, talle peale pandud kohustusi või üldkasuliku töö nõudeid, võtab kriminaalhooldusametnik temalt rikkumise kohta alati kirjaliku seletuse. Kriminaalhooldusametniku tegevus järelevalve korraldamisel kontrollnõuete ja kohustuste täitmise kohta kriminaalhooldusala poolt on toodud käesolevate standardite lisa 1.

Kriminaalhooldusametnikud teevad tõhusa järelevalve tagamiseks tihedat koostööd nii vangla vastavate osakondade töötajatega kui ka politseiametnikega. Kriminaalhooldusala üle järelevalve teostamiseks korraldatakse muuhulgas ühiseid regulaarseid visiite kriminaalhooldusala elukohta või mujale.

Infovahetus politseiga toimub nii siseriiklikult kui ka välisriikides toime pandud õigusrikkumiste kohta. Initsiatiiv informatsiooni saamiseks või selle kinnitamiseks tuleb

kriminaalhooldusametnikult. Nii Eestis kui välisriikides toime pandud õigusrikkumiste kohta info saamiseks toimub koostöö vastavalt ametkondade vahel kokkulepitud ja sõnastatud reeglitele.

Kui kriminaalhooldusametnik saab teada, et kriminaalhooldusala tegevuses on õigusrikkumise tunnused, mis ei ole otseselt seotud katseaja tingimuste eiramisega, siis teavitab ta sellest ametialase koostöö korras viivitamatult vastavaid ametiasutusi:

- Maksude tasumisest kõrvalehoidmisel Maksu- ja Tolliametit;
- Töötü staatusel ajal töötamisest või muudest rikkumistest Töötukassat;
- Muu olulise väärkäitumise või kuriteo toimepanemise kahtluse või mõnele isikule ohtlikkuse korral politseid.

Tabel 8. Kvaliteedinõuded järelevalve korraldamisele

Vastutaja	Kriminaalhooldusametnik.
Tegevuse aeg	Kogu katseaja vältel.
Tegevuse algus	Kohtuotsuse või -määruse saabumine kriminaalhooldusosakonda.
Tegevuse lõpp	Katseaja lõppemine.
Tegevuse eesmärk	Koguda informatsiooni katseaja tingimuste (kontrollnõuete ja kohtu poolt määratud kohustuste) täitmise kohta.
Toimingud ja nende tegemise meetodid	– suulise ja kirjaliku info kogumine; – töötlemine, analüüsimine ja hindamine; – kodukülastus;

	<ul style="list-style-type: none"> – suhtlus kriminaalhooldusala sotsiaalse võrgustikuga; – kriminaalhooldusala ütluste või seletuste võtmine; – kriminaalhooldusala jooke kontrollimine; – kriminaalhooldusala esitatud andmete kontrollimine; – vajalike päringute tegemine, sh karistusregistri päringus on tehtud iga 3 kuu järel; – igapäevane koostöö teiste korrakaitseasutustega.
<p>Kvaliteedi kontrollimine</p>	<p>Selgitatakse, kas</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) võimalike õigusrikkumiste kohta on tehtud päring vähemalt iga kolme kuu järel ja enne hoolduskava täitmismärgete sisestamist; 2) kontrollnõuete ja lisakohustuste täitmist on süstemaatiliselt kontrollitud, kriminaalhooldusala on esitanud asjakohased tõendid; 3) toimuvad regulaarsed visiidid kriminaalhooldusala elukohta kontrollnõuete ja kohustuste täitmise kontrollimiseks, sh jooke tuvastamiseks; 6) päevikusse on kanded tehtud, kriminaalhooldusregistri ja dokumenditoimiku andmed ühtivad; 4) igale katseaja tingimuse rikkumisele on vastavalt selle iseloomule reageeritud (vt ka lisa 1).

4.2.6 Kontrollnõuete või kohustuste rikkumisest teatamine

Kohtule või prokuratuurile tehakse rikkumine teatavaks erakorralise ettekandena.

Kriminaalhooldusametnik esitab kohtule kriminaalhooldusala kohta erakorralise ettekande karistusseadustikus sätestatud juhtudel. Karistusseadustik loetleb nimetatud juhtudena: kui süüdimõistetud katseajal ei järgi kontrollnõudeid või ei täida talle pandud kohustusi (§ 74 lg 4) või ei allu elektroonilisele valvele (§ 76 lg 5) või hoidub kõrvale üldkasulikust tööst (§ 69).

Erakorraline ettekanne sisaldab ametniku põhjendatud ettepanekut vangistuse täitmisele pööramise osas või ettepanekuid kriminaalhoolduse rakendamise tingimuste kohta pärast rikkumise käsitlemist.

Kontrollnõuete rikkumise tõttu erakorralise ettekande esitamisest loobumise motiivid, otsuse kujunemine ja seda põhistavad argumendid peavad olema tööpäevikus või muudes dokumentides jälgitavad.

Kriminaalhooldajal ei ole õigust jätta erakorraline ettekanne esitamata, kui kriminaalhooldusala on rikkunud kohtu määratud kohustusi (nt kui kohus on keelanud kriminaalhooldusala kasutada alkoholi). Kriminaalhooldusametniku tegevus erakorralise

ettekande esitamisel kontrollnõuete ja kohustuste täitmise rikkumise kohta kriminaalhooldusala poolt on toodud käesolevate standardite lisa 1.

Kriminaalhooldaja ei ole kohtuistungil menetlusosaline, kuid on kohustatud sinna ilmuma, kui ta on saanud kohtukutse. Erakorraliste ettekannete arutamisel esindab kriminaalhoolduse seisukohti selleks spetsialiseerunud ja vastava ettevalmistusega ametnik, kui kohus ei ole konkreetsel juhul soovinud teisiti. Kriminaalhooldusosakonna juhataja tagab spetsialiseerunud ametnike olemasolu ja juhendamise.

Tabel 9. Kvaliteedinõuded rikkumisest teatamise osas

Vastutaja	Kriminaalhooldusametnik.
Tegevuse aeg	Erakorraline ettekanne esitatakse kohtule rikkumise kohta informatsiooni saamisest alates hiljemalt kolmekümne päeva jooksul.
Tegevuse algus	Rikkumise kohta informatsiooni saamine.
Tegevuse lõpp	Erakorralise ettekande saatmine kohtule.
Tegevuse eesmärk	Teavitada kohut ja prokuratuuri katseajal toimunud rikkumistest ning teha ettepanek kriminaalhooldusala lisakohustuste määramiseks, katseaja pikendamiseks või karistuse täitmisele pööramiseks.
Toimingud ja nende tegemise meetodid	<ul style="list-style-type: none"> - rikkumise kohta kirjaliku või suulise informatsiooni kogumine; - rikkumise dokumentaalne tõendamine (vastus politseisse tehtud päringule ja teised rikkumist tõendavad dokumendid); - toimiku dokumentide vaatlus, analüüsimine ja kontrollimine; - ütluste ja kirjalike seletuste võtmine; - kodukülastus; - vestlus kriminaalhooldusala; - erakorralise ettekande koostamine.
Kvaliteedi kontrollimine	<p>Selgitatakse, kas</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kohtule on erakorraline ettekanne saadetud informatsiooni saamisest alates hiljemalt kolmekümne päeva jooksul; 2) päevikusse on kanded tehtud; 3) on täidetud järgmised nõuded: <ol style="list-style-type: none"> a) rikkumine on tõendatud; b) rikkumiste kohta on võimalusel võetud kriminaalhooldusala kirjalik seletus; c) kriminaalhooldusametniku ettekanne põhineb kontrollitud andmetel ja ametniku ettepanek, mis on tehtud kriminaalhoolduse edasise plaanimise kohta, on põhjendatud; 4) erakorraline ettekanne on koostatud nõuetekohaselt, kriminaalhooldusregistri ja dokumenditoimiku andmed ühtivad.

4.2.7 Sotsiaalse kohanemise soodustamine

Kriminaalhoolduse eesmärgist tuleneb ametniku ülesanne osutada abi kriminaalhooldusaluse sotsiaalseks kohanemiseks. Sotsiaalse kohanemise soodustamine toimub nii kriminaalhooldustöö kaudu kui ka koostöös erinevate ametiasutuste ja partneritega.

Kriminaalhooldustöös kasutatakse individuaal- ja grupitöö meetodeid ning sotsiaalprogrammidesse või erialaspetsialisti nõustamisele suunamist.

Sotsiaalprogrammide all mõeldakse Justiitsministeeriumi poolt aktsepteeritud ja kindlale riskifaktorite maandamisele suunatud tegevuste kogumit, mis viiakse ellu vastavalt programmi juhendile. Sotsiaalprogrammid viiakse läbi vastavalt kehtivale juhendile (lisa 5).

Kriminaalhooldusaluse sotsiaalse kohanemise soodustamiseks teevad kriminaalhooldajad laiapõhjalist koostööd. Kriminaalhooldusametnik nõustab kriminaalhooldusalust kohaliku omavalitsuse ja riigiasutuste pakutava poolt abi ja teenuste taotlemiseks. Lisaks teeb kriminaalhooldusametnik koostööd pereliikmetega, eraisikutega ning vabatahtlikega ja teiste sotsiaalabi ja -teenuseid pakkuvate organisatsioonidega, kui see aitab kaasa kriminaalhoolduse eesmärkide saavutamisele.

Sellise koostöö eelduseks on veendumus sellise ühise tegevuse vajaduses, usaldus ning selge eelkõkkulepe koostöö eesmärkide, tegevuste ja tähtaegade osas koos konfidentsiaalsuse põhimõtte järgimisega.

Mittetulundussektori esindajate võimalike projektide läbiviimise kokkulepped kooskõlastatakse eelnevalt Justiitsministeeriumiga ning kooskõlastuse olemasolul fikseeritakse lepinguga (vt lisa 3).

Tabel 10. Kvaliteedinõuded sotsiaalse kohanemise soodustamisele.

Vastutaja	Kriminaalhooldusametnik.
Tegevuse aeg	Kogu katseaja vältel.
Tegevuse algus	Kohtuotsuse või -määruse saabumine kriminaalhooldusosakonda.
Tegevuse lõpp	Katseaja lõpp.
Tegevuse eesmärk	Soodustada kriminaalhooldusaluse seaduskuulekat sotsiaalset toimetulekut.
Toimingud ja nende tegemise meetodid	<ul style="list-style-type: none">- individuaaltöö;- rühmatöö;- kogukonnatöö;- küsitlus;- vestlus;- kodukülastus;- lähedaste kaasamine;- üldine eluoluline nõustamine, mille eesmärk on toetada kriminaalhooldusaluse toimetulekusoovi;

	<ul style="list-style-type: none"> - kriminaalhoolduse korralduse kohta õigusinfo andmine; - nõustamine vaba aja mõtestatud sisustamiseks; - kuriteo ja selle tagajärgede analüüsimine; - kriminaalhooldusaluse abistamine asjaajamistoimingute tegemisel; - abistamine kirjade, avalduste, töökohataotluste ja muude dokumentide koostamisel; - kriminaalhooldusaluse motiveerimine sõltuvusest vabanemiseks; - esmane võlanõustamine; - seisukohavõttude esitamine teistele institutsioonidele; - teiste organisatsioonide pakutavate teenuste vahendamine, lähtudes kriminaalhooldusaluse vajadustest ja kriminaalhoolduse eesmärkidest.
<p>Kvaliteedi kontrollimine</p>	<p>Selgitatakse, kas</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) on selgitatud kriminaalhooldusaluse sotsiaalset kohanemist takistavad asjaolud ja neid arvestades on koostatud tegevuskava takistuste kõrvaldamiseks; 2) on kaasatud koostööpartnereid; 3) kriminaalhooldusalune on suunatud programmidesse riskipõhiselt; 4) programmid on läbi viidud vastavalt manuaalile ja läbiviimise üldisele juhendile; 5) sotsiaalset kohanemist soodustavat abi on osutatud kogu katseaja vältel; 6) hoolduskava kajastab tegevusi, sh koostööd erinevate partneritega; 7) päevikusse on kanded tehtud, kriminaalhooldusregistri ja dokumenditoimiku andmed ühtivad.

4.2.8 Toimikud

Kriminaalhooldusaluse kohta peetakse kriminaalhooldustoimikut, mis koosneb paralleelselt paber kandjal dokumenditoimikust ja digitaalsest toimikust. Dokumenditoimiktoimik koosneb dokumentidest, mille alusel tehakse kandeid kriminaalhoolduse infosüsteemi (KHIS) ning KHIS-i vahendusel loodud dokumentidest (lisa 4).

Koostatavas dokumendis kajastab kriminaalhooldusametnik kogutud informatsiooni erapooletult, üheselt arusaadavalt ning kirjakeele normi järgides. Kriminaalhooldaja seisukohtade ja hinnangute kujunemine peab olema jälgitav, argumenteeritud ja faktidele tuginev.

Kriminaalhooldusametnik vastutab talle määratud kriminaalhooldusaluste kriminaalhooldustoimikute andmeterviklikkuse, ajakohasuse ning korrektse vormistuse eest. Kriminaalhooldusregistri pidamise ja andmete töötlemise küsimused on reguleeritud Justiitsministri määrusega kehtestatud „Kriminaalhooldusregistri asutamine ja põhimääruses.“

Tabel 11. Kvaliteedinõuded toimiku täitmisele

Vastutaja	Kriminaalhooldusametnik.
Tegevuse aeg	Kogu katseaja jooksul.
Tegevuse algus	Kohtuotsuse või -määruse, kohtueelse ettekande või vangla järelepärimise tellimuse saabumine kriminaalhooldusosakonda.
Tegevuse lõpp	Toimiku sulgemine arhiveerimiseks.
Tegevuse eesmärk	Anda ülevaade kriminaalhooldusalusega tehtavast juhtumipõhisest tööst .
Toimingud ja nende tegemise meetodid	Järjepidev juhtumiga seotud paber kandjal info lisamine dokumenditoimikusse.
Kvaliteedi kontrollimine	Selgitatakse, kas: <ol style="list-style-type: none">1. toimikusse on köidetud dokumendid alljärgnevalt: tiitelleht, sisukord ja registreerimisleht ning seejärel kõik ülejäänud dokumendid;2. sisukorda ja registreerimislehte ei ole nummerdatud enne toimiku arhiveerimist või üleandmist teise osakonda;3. toimiku sisukord on kriminaalhooldusametniku poolt täidetud loetavalt;4. kõik kriminaalhoolduse teostamist puudutavad dokumendid on toimikus köidetud, nummerdatud ja sisukorda kantud;5. toimiku dokumentidele ei ole kirjutatud käsikirjalisi märkusi (v.a. resolutsiooni kirjutamine);6. dokumentide allkirjastamise aeg kriminaalhooldusaluse poolt on selgelt tuvastatav;7. toimiku andmed ja sisu on vastavuses

4.2.9 Päevik

Kriminaalhooldusametnik teeb kriminaalhooldusalusega tehtava töö kohta kriminaalhooldusregistri päevikusse konkreetseid ja korrektseid märkmeid, mis annavad igal ajahetkel ülevaate kriminaalhooldusaluse tegelikust olukorrast ja tegevustest temaga. Samuti peab päevik kajastama kohtumiste vahepeal aset leidnud sündmusi ja toiminguid.

Päevikukanded peavad sisult ja vormilt tagama võimaluse kriminaalhooldusametniku ootamatu töökatkestuse korral jätkata kriminaalhoolduse sujuvat teostamist ka teda asendaval kriminaalhooldusametnikul.

Tabel 12. Kvaliteedinõuded päeviku täitmisele

Vastutaja	Kriminaalhooldusametnik.
Tegevuse aeg	Kogu katseaja jooksul.
Tegevuse algus	Kohtuotsuse või -määruse, kohtueelse ettekande või vangla järelepärimise tellimuse saabumine kriminaalhooldusosakonda.
Tegevuse lõpp	Dokumenditoimiku sulgemine.
Tegevuse eesmärk	Anda ülevaade juhtumipõhisest tööst.
Toimingud ja nende tegemise meetodid	Järjepidev juhtumiga seotud kannete tegemine päevikusse.
Kvaliteedi kontrollimine	Selgitatakse, kas 1) päevik kajastab juhtumiga tehtud ning kavandatavat tööd; 2) päevik on täidetud arusaadavalt ning korrektset; 3) päevikusse on tehtud kanne hiljemalt 3 päeva jooksul peale sündmust (kohtumine, sündmus, telefonikõne jmt); 4) päevikukanded võimaldavad ametniku ootamatu töökatkestuse korral kriminaalhooldusjuhtumi anda üle teisele ametnikule ning kriminaalhooldustöö ei saa oluliselt takistatud; 5) päevikusse on märgitud järgmise kohtumise kuupäev. 6) kriminaalhooldusregistri ja dokumenditoimiku andmed ühtivad.

4.2.10 Kriminaalhoolduse üleandmine

Kriminaalhoolduse üleandmise eesmärgiks on sujuv ja katkestuseta kriminaalhoolduse teostamine olukorras, kus kriminaalhooldusaluse elukoht muutub.

Kriminaalhooldusaluse teise kriminaalhoolduse osakonda üleandmise menetlust alustatakse kriminaalhooldusametniku otsusel või kriminaalhooldusaluse avalduse alusel. Kriminaalhooldusametnik peab kaaluma menetluse alustamist juhul, kui kriminaalhooldusalune viibib püsivalt teise kriminaalhooldusosakonna tööpiirkonnas suurema osa kalendrikuust.

Vastava vangla kriminaalhooldusosakond edastab teise vangla kriminaalhooldusosakonda üleandmise taotluse koos kõigi asjakohaste dokumentidega, et saada teavet uue elukoha ning seal kriminaalhoolduse korraldamise võimalikkuse ja otstarbekuse kohta. Taotluse saanud vangla kriminaalhooldusosakond vastab taotlusele viivitusteta ning positiivset vastust andes teeb ettepaneku saata otsus täitmisele uude kriminaalhooldusosakonda.

Kui taotlus on saanud positiivse vastuse, kontrollib taotluse esitanud kriminaalhooldusametnik toimiku nõuetekohasust ja vajaduse korral kõrvaldab puudused ning koostab toimiku üleandmise-vastuvõtmise akti, mille edastab koos toimikuga taotluse rahuldanud kriminaalhooldusosakonnale. Samaaegselt saadetakse ka kriminaalhooldusaluse elektroonne toimik kriminaalhooldusregistri vahendusel uuele kriminaalhooldusosakonnale.

Taotluse saanud vangla kriminaalhooldusosakonna juhataja kinnitusega akt saadetakse taotluse esitanud kriminaalhooldusosakonnale ning toimik võetakse täitmisele. Kuni toimiku lõpliku üleandmiseni jätkatakse kriminaalhooldust taotluse esitanud kriminaalhooldusosakonnas.

Vanglate kriminaalhooldusosakonnad teevad tihedat koostööd, et kriminaalhooldusaluse üleandmise üle otsustamine ning võimalik üleandmine toimuks võimalikult kiiresti ja vaidlusteta.

Tabel 13. Kvaliteedinõuded kriminaalhoolduse üleandmisele

Vastutaja	Kriminaalhooldusametnik, kriminaalhooldusosakonna juhataja.
Tegevuse aeg	Alates kriminaalhooldusametniku või kriminaalhooldusaluse taotluse esitamisest kuni dokumenditoimiku üleandmise-vastuvõtmise akti allkirjastamiseni.
Tegevuse algus	Kriminaalhooldusaluse või kriminaalhooldusametniku põhjendatud taotlus kriminaalhooldusosakonna vahetamiseks.
Tegevuse lõpp	Uue kriminaalhooldusosakonna juhataja kinnitatud üleandmise-vastuvõtmise akti saabumine taotluse esitanud kriminaalhooldusosakonda.
Tegevuse eesmärk	Kriminaalhoolduse jätkumine elukohajärgses kriminaalhooldusosakonnas.
Toimingud ja nende tegemise meetodid	– dokumentide analüüsimine;

	<ul style="list-style-type: none"> – toimiku kontroll; – kodukülastus; – päringud asjaomastesse registritesse; – vestlus; – kodukülastus; – lähedaste kaasamine; – infovahetus koostööpartneritega.
Kvaliteedi kontrollimine	<p>Selgitatakse, kas</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dokumenditoimiku ja elektroonilise toimiku andmed ja vormistus on nõuetekohased; 2) uuele kriminaalhooldusosakonnale on saadetud taotlus avalduse saamisest alates 5 päeva jooksul; 3) taotluse saanud kriminaalhooldusosakond vastab taotluse saamisest alates 10 päeva jooksul; 4) toimik on korrastatud ja saadetud taotluse saanud osakonnast positiivse vastuse saamisest alates 5 päeva jooksul; 5) taotluse saanud osakond on kontrollinud toimiku ja akti kooskõla ning saatnud akti taotluse esitanud osakonnale alates 5 päeva jooksul; 6) kohtumised ja kriminaalhooldustöö kriminaalhooldusalusega on jätkunud katkestuseta.

4.3 Kriminaalhoolduse lõpetamine

Kriminaalhooldus lõpetatakse katseaja tähtaja saabudes või uue jõustunud kohtuotsuse või -määruse alusel või muul juhul.

Katseaja tähtaegsel lõppemisel korraldab kriminaalhooldaja viimase vestluse, kus vaadatakse ühiselt üle ning tehakse kokkuvõtte katseaja eesmärkide täitmisest. Kohtumine võimaldab saada mõlemapoolset tagasisidet käitumiskontrolli kulgemisest ning annab ühtlasi ka kriminaalhooldusalusele võimaluse anda tagasisidet ametniku tegevusele.

Ametnik viib läbi viimase riskihindamise ning koostab kogu katseaega analüüsiva ettekande, milles käsitletakse kriminogeensete riskide maandamiseks seatud eesmärkide täitmist.

Pärast üldkasuliku töö tundide sooritamist koostatakse kriminaalhoolduse lõpetamise ettekanne, kus antakse ülevaade kohustuse täitmisest.

Ettekanne esitatakse kohtule või prokuratuurile selle nõudmisel.

Tabel 14. Kvaliteedinõuded kriminaalhoolduse lõpetamisele

Vastutaja	Kriminaalhooldusametnik.
-----------	--------------------------

Tegevuse aeg	Ettekanne kriminaalhoolduse lõppemise järgne aeg.
Tegevuse algus	Kriminaalhoolduse lõppemine.
Tegevuse lõpp	Kriminaalhooldusametniku poolt allkirjastatud ettekanne kriminaalhoolduse lõpetamise kohta on lisatud kriminaalhooldusaluse dokumenditoimikusse.
Tegevuse eesmärk	Anda selge ja süsteemne ülevaade katseajaks seatud eesmärkide täitmisest ning katseaja tulemuslikkusest, üldkasuliku töö puhul esitada andmed tehtud töötundide kohta.
Toimingud ja nende tegemise meetodid	<ul style="list-style-type: none"> – dokumentide analüüsimine; – õigusrikkumiste kohta päringute tegemine; – lõpuvestlusel koos kriminaalhooldusalusega katseaja analüüsimine; – kriminaalhoolduse lõpetamise kohta ettekande koostamine.
Kvaliteedi kontrollimine	<p>Selgitatakse, kas</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kriminaalhooldusametnik koostas kriminaalhoolduse lõpetamise kohta ettekande kriminaalhoolduse lõppemisest alates 5 päeva jooksul; 2) ettekanne kriminaalhoolduse lõpetamise kohta annab ülevaate kontrollnõuete ja kohtu määratud kohustuste täitmisest ning riskifaktorite maandamisest katseaja vältel; 3) ettekanne tugineb kontrollitud andmetel; 4) ettekanne kriminaalhoolduse lõpetamise kohta on koostatud nõuetekohaselt; 5) kriminaalhooldusregistris on vajalikud kanded sisestatud; 6) kriminaalhooldusregistri ja dokumenditoimiku andmed ühtivad.

5. Kriminaalhoolduse töökorraldus

Kriminaalhooldus on Vanglateenistuse osa. Teenistuslikku ja erialast järelevalvet kriminaalhoolduse teostamise üle korraldavad vangla ja Justiitsministeerium.

5.1 Kriminaalhooldajale esitatavad nõuded

Kriminaalhooldaja töö eeldab mitmekülgseid teadmisi ja oskusi. Kvalifikatsiooninõuded kriminaalhooldusametnikule on sätestatud justiitsministri määrusega.

5.2 Koormus

Kriminaalhooldusametnike ametikohad vangla koosseisus näeb ette Justiitsministeerium, lähtudes kriminaalhooldusaluste arvust kindlas piirkonnas, kriminaalhooldusjuhtumite keerukusest ja raskusest ning regionaalsetest eripäradest ja Vanglateenistuse prioriteetidest.

Kriminaalhooldaja sobivaim keskmine töökoormus on 50 aktiivset käitumiskontrollile allutatud kriminaalhooldusalust ametniku kohta. Suurem koormus tingib ühele hooldusalusele pühendatava aja vähenemise ning see võib (kuid ei pruugi) mõjutada standardites toodu punktuaalset järgimist. Üldkasulikule tööle määratud kriminaalhooldusaluseid võib spetsialiseerunud ametnikul olla rohkem.

Kriminaalhooldusosakonna juhataja võib tegeleda juhtimiskoormust arvestades üksikute kriminaalhooldusjuhtumitega enese praktilise kriminaalhooldustööga kursis hoidmise eesmärgil.

Kriminaalhooldusosakonna talituse juhataja tegeleb kriminaalhooldusjuhtumitega järgmiselt:

- 8) juhul kui talituses töötab kuni kümne kriminaalhooldusametnikku ning talituses on juhataja, siis on tema koormus võrdne kriminaalhooldusametnike keskmisega;
- 9) juhul kui talituses töötab 11-14 kriminaalhooldusametnikku ning talituses on juhataja, siis on juhataja koormus vähemalt 2/3 kriminaalhooldusametnike keskmisest;
- 10) juhul kui talituses töötab 15 ja enam kriminaalhooldusametnikku, siis on tema koormus mitte vähem kui pool kriminaalhooldusametnike keskmisest.

5.3 Tööaeg

Kriminaalhooldusametniku töö sisaldab tegevusi nii ametiruumides kui ka neist väljaspool. Ametniku viibimine väljaspool ametiruumi peab olema eelnevalt kavandatud, vahetule ülemusele taasesitataval kujul teada ning tuginema tööalaste ülesannete või enesetäiendamise seotud vajadustel.

Kriminaalhooldustöö eesmärkide saavutamiseks tuleb osakonna töö korraldada selliselt, et suuremates keskustes oleksid kriminaalhooldusametnikud kättesaadavad ka õhtustel aegadel ja nädalavahetustel. Selline töökorralduslik lahendus on vajalik silmas pidades eelkõige töö või õppimisega hõivatud kriminaalhooldusaluseid, üldkasuliku töö korraldamist ning taasühiskonnastavate programmide läbiviimist. Selleks võimaldatakse kriminaalhooldusametnikele graafikuga töötamist.

5.4 Töövahendid ja bürooruumid

Kui kriminaalhooldusosakond asub kohtu-, politsei- või prokuratuurihoones siis võimalusel tagatakse kriminaalhooldustalitusse eraldi sissepääs. Individuaaltöö tegemiseks antakse kriminaalhooldusametnikule oma kabinet või vestlustoa kasutamise võimalus.

Kriminaalhooldusametnike käsutuses olevad ruumid peavad võimaldama korraldada nõupidamisi ja teha rühmatööd. Kriminaalhooldusametniku igapäevatööks vajalikud vahendid tagab vangla. Dokumendihalduse korraldamine on kriminaalhooldusosakonnas referendi pädevuses.

Kriminaalhooldusametnike turvalisuse tagamiseks korraldab vangla koolitusi ning annab kriminaalhooldajate käsutusse isikukaitsevahendid.

5.5 Meediasuhtlus

Meediasuhtluse eesmärk on teavitada ühiskonda kriminaalhoolduse põhimõtetest, eesmärkidest ja tulemustest. Suhtlemisel avalikkusega järgib ametnik kriminaalhoolduses kehtivaid üldiseid põhimõtteid ja kehtestatud korda. Ilma eelneva kooskõlastuseta kriminaalhooldusametnik meediasuhtluses ei osale.

5.6 Enesetäiendamine

Kriminaalhooldusosakonnad kannavad hoolt kriminaalhooldustööga seotud oskusteabe säilitamise ja arendamise eest. Eraldatud eelarve raames ning muid võimalusi kasutades soetatakse, süstematiseeritakse ja tehakse ametnikele kättesaadavaks spetsiifiline erialakirjandus, teadustööd jmt. Kriminaalhooldusosakonnad soodustavad igakülgset sisekoolitusi ja muud iseseisvat erialaga seotud enesetäiendamist.

Justiitsministeerium toetab ja soodustab kriminaalhooldusametnike enesetäiendamist. Kriminaalhooldusametnikud täiendavad erialateadmisi korrapäraselt täiendõppes. Kohapealset täiendõpet korraldab vangla. Üleriigilist täiendõpet korraldab Justiitsministeeriumiga kooskõlastatult Sisekaitseakadeemia Justiitskolledž. Täiendõppes osalemine on ametnikule kohustuslik.

Täiendõppes osalenud ametnikud annavad oma pädevuse piires teadmisi edasi teistele kriminaalhooldusametnikele. Ametnike osalemise eest täiendõppes vastutab kriminaalhooldusosakonna juhataja.

Kriminaalhooldusametnike reservi loomiseks korraldavad kriminaalhooldusosakonnad praktikantide ja kriminaalhooldusabiliste juhendamise.

Kriminaalhoolduse edendamiseks on soovitatav korraldada regulaarseid töönõustamisi ja ko-visioone. See aitab tõhustada kriminaalhooldusalustega tehtavat tööd ning tagab Vanglateenistuse eesmärkide saavutamise ja probleemide konstruktiivse lahendamise. Nõustada võib nii üksikisikut kui ka isikute rühma.

5.7 Teenistusarutelu

Teadmiste ja oskuste vahetamise ning ühiste lahenduste leidmise üks viis on ametnike omavaheline koostöö.

Teenistusarutelu korraldatakse kriminaalhooldustöö ühtlustamiseks, teadmiste ja kogemuste vahetamiseks, erialaküsimuste lahendamiseks ning asutuse infovahetuse tõhustamiseks. Arutelu päevakorra koostamisel tuleb arvestada töötajate ettepanekuid.

Arutelusid korraldades peetakse silmas vajadust

- edendada kriminaalhooldustööd;
- suurendada teineteisemõistmise võimet;
- avardada tegutsemisvõimalusi;
- pidevalt vahetada töökogemusi;
- süvendada kollegiaalsust ja koostööd;
- tegeleda erivaldkondade teemadega.

Teenistusarutelu korraldamise otsustab kriminaalhooldusosakonna juhataja. Vajadusel arutelu protokollitakse. Kriminaalhooldusosakonna juhataja korraldab lisaks regulaarselt, kuid mitte harvem kui kord kvartalis, talituste juhatajatele/esindajatele ühisarutelusid kriminaalhooldustöö ühtlustamiseks. Kriminaalhooldusjuhtide üleriiklikke nõupidamisi korraldab Justiitsministeerium.

5.8 Teenistusjärelvalve

Kriminaalhooldusosakonna juhataja tagab regulaarse osakonnasisese kvalitatiivse kontrolli kriminaalhooldusametnike poolse kriminaalhooldusülesannete täitmise üle. Kontrollimise aluseks on kehtivad õigusaktid ning käesolev standard.

Regulaarne osakonnasisene kontroll toimikute põhjal viiakse läbi vähemalt kaks korda aastas ning selle eesmärk on tagada kohtu/prokuratuuri otsuste korrektne täitmine ning ennetada teadmatuses, pealiskaudsuses, hoolimatuses või lohakustest tulenevaid eksimusi.

Kontrolli tulemused dokumenteeritakse. Kontrolli käigus või lõppedes antakse kriminaalhooldusametnikule tagasiside töö paremaks korraldamiseks ja muid soovitusi, mis tagavad kriminaalhoolduse eesmärkide ja ülesannete täitmise.

5.9 Kokkuvõte

Kriminaalhooldusstandardi eesmärgiks on juhtnööride andmine kriminaalhooldustööd tegevatele ametnikele ning seeläbi kriminaalhooldustöö kvaliteedi ja tulemuslikkuse tagamine.

Käesoleva standard võimaldab nii oma tööd alustavatel kui ka juba töötavatel ametnikel mõista Vanglateenistuse ootusi nende tegevusele. Kriminaalhooldusstandardi näol on tegemist tööjuhise ja parima praktika kogumikuga, mille järgimine on ametkonnasiseselt kohustuslik.

Standardis toodud nõuded on ajas arenevad, mistõttu käesolevat dokumenti täiendatakse ja muudetakse lähtuvalt seadusandluse, tööpraktika ja keskkonna muutustest.

Lisa 1. Järelevalve teostamine kontrollnõuete ja kohustuste täitmise kontrollimisel

<i>nr</i>	<i>Juhtumi kirjeldus</i>	<i>Kriminaalhooldusametniku tegevus</i>
<i>Kontrollnõuete ja kohustuste rikkumine ning ÜKT mittetäitmine</i>		
1.	<i>Kontrollnõuete ja/või kohustuste rikkumine (KarS § 75), ilma katseajal uue kuriteo toime panemiseta.</i>	<i>Kriminaalhooldusametnik kogub informatsiooni ja tõendusmaterjali rikkumise kohta: võtab seletusi; teeb päringuid registritesse; nõuab dokumentide esitamist; analüüsib saadud infot ning koostab ja esitab erakorralise ettekande kohtule hiljemalt 1 kuu jooksul alates rikkumisest teada saamisest. Rikkumise fakt (näiteks alkoholi tarvitamine) peab olema tõendatud näiteks väärteo protokolli või kriminaalhooldusaluse seletuse või tunnistajate kirjalike ütluste vm tõendite kaudu.</i>
2.	<i>Registreerimiskohustuse (KarS § 75 lg 1 p 2) rikkumine</i>	<i>Kriminaalhooldusametnik saadab korduvkutse ja/või muul moel otsib süüdimõistetut (tel teel, kodukülastus vm). Kriminaalhooldusaluse mitteleidmisel koostab ametnik tõendatud ja põhjendatud erakorralise ettekande ja esitab selle kohtule.</i>
3.	<i>Elektroonilise valve kohustusele mitteallumine (KarS § 76 lg 5)</i>	<i>Kriminaalhooldusametnik võib teha eelnevalt 2 kirjalikku hoiatust ning järgneva rikkumise korral erakorralise ettekande või jämeda rikkumise korral kohe erakorralise ettekande kohtule, tõendades rikkumist muuhulgas väljavõttega elektroonilise valve jälgimisprogrammist.</i>
4.	<i>Üldkasulikust tööst kõrvale hoidmine (KarS § 69 lg 6)</i>	<i>Kriminaalhooldusametnik võib teha eelnevalt 2 kirjalikku hoiatust ning järgneva rikkumise korral erakorralise ettekande või raske rikkumise korral koostab kohe erakorralise ettekande, tõendades rikkumist muuhulgas tööandjalt saadava infoga.</i>
<i>Uue kuriteo toime panemine katseajal</i>		
5.	<i>Kontrollnõuete ja/või kohustuste rikkumine, kui on katseajal toime pandud uus kuritegu, ei oma tähtsust, kas isik on või ei ole vahi alla võetud.</i>	<i>Kriminaalhooldusametnik peab kontrollima igast kuriteo faktist teada saamisel selle asjaolusid, et selgitada välja kas tegemist on kontrollnõuete ja/või kohustuste rikkumisega või mitte. Kui uue kuriteo toime panemine sisaldab endas kontrollnõude või kohustuse rikkumist (nt uus kuritegu on toime pandud alkoholi jooles ja isikul on kohustus mitte tarvitada alkoholi või nt kui tegemist on grupiviisiliselt toime pandud kuriteoga, milles osalejad on kriminaalkorras karistatud ja isikul on keeld suhelda kriminaalkorras karistatud isikutega), tuleb esitada erakorraline ettekanne, ootamata ära uue kuriteo eest mõistetavat karistust.</i>
6.	<i>Katseajal uue kuriteo toime panemine, millega ei ole kaasnunud kohtrollnõuete ja/või kohustuste rikkumine ja</i>	<i>Kriminaalhooldusametnik peab uue kuriteo faktist teada saamisel välja selgitama, kas on rikutud kontrollnõudeid ja/või kohustusi. Kui seda ei tuvastata, siis erakorralist ettekannet ei esitata.</i>

	<i>isik ei ole võetud vahi alla.</i>	
7.	<i>Katseajal uue kuriteo toime panemine, millega ei ole kaasnenud kontrollnõuete ja/või kohustuste rikkumine ja isik on võetud vahi alla.</i>	<i>Kriminaalhooldusametnik peab uue kuriteo faktist teada saamisel välja selgitama, kas on rikutud kontrollnõudeid ja/või kohustusi. Kui seda ei tuvastata, siis erakorralist ettekannet ei esitata. Isiku mitteilmumist kriminaalhooldusosakonda ei arvestata registreerimiskohustuse rikkumiseks, kuna mitteilmumine on põhjendatud vangistuses viibimisega</i>
Isiku välismaal vahi alla võtmine		
8.	<i>Isik on kinni peetud ja vahi alla võetud välismaal ja tegemist on kontrollnõuete ja/või kohustuste rikkumisega.</i>	<i>Kriminaalhooldusametnik peab läbi Justiitsministeeriumi rahvusvahelise õigusbabi talituse ja Keskkriminaalpolitsei vastava üksuse välja selgitama välismaal vahistamise põhjuse ja isiku välismaale mineku aja. Kui ametnik tuvastab, et süüdimõistetud ei ole küsinud luba välismaale minekuks ja tema vahistamine seal on toimunud hiljem kui 15 päeva möödumisel välismaale minekust, siis esitab kriminaalhooldusametnik kohtule erakorralise ettekande nimetatud kontrollnõude rikkumise kohta.</i>
9.	<i>Isik on kinni peetud ja vahi alla võetud välismaal ja ei ole tegemist kontrollnõuete ja/või kohustuste rikkumisega või ei ole võimalik seda välja selgitada.</i>	<i>Kriminaalhooldusametnik peab läbi Justiitsministeeriumi rahvusvahelise õigusbabi talituse ja Keskkriminaalpolitsei vastava üksuse välja selgitama välismaal vahistamise põhjuse ja isiku välismaale mineku aja. Kui ametnik tuvastab, et süüdimõistetul oli luba välismaale minekuks või tema vahistamine seal on toimunud varem kui 15 päeva möödumisel välismaale minekust, siis ei esita kriminaalhooldusametnik kohtule erakorralist ettekannet, kuna KarS § 75 lg 1 p 4 kontrollnõuet ei ole rikutud ning isiku mitteilmumist registreerimisele ei saa arvestada rikkumisena süüdimõistetud põhjendatud takistuse (vahistamine) olemasolu tõttu.</i>
10.	<i>Isik on kinni peetud ja vahi alla võetud välismaal ja ei ole võimalik välja selgitada, kas tegemist on kontrollnõuete ja/või kohustuste rikkumisega või ei ole võimalik rikkumist tõendada.</i>	<i>Kriminaalhooldusametnik peab läbi Justiitsministeeriumi rahvusvahelise õigusbabi talituse ja Keskkriminaalpolitsei vastava üksuse välja selgitama välismaal vahistamise põhjuse ja isiku välismaale mineku aja. Kui kriminaalhooldusametnikul ei õnnestu isiku välismaal vahi alla võtmise kohta informatsiooni saada või seda tõendada, esitab ta kohtule erakorralise ettekande isiku poolt registreerimiskohustuse rikkumise tõttu (vt p 2).</i>
Rikkumise tuvastamine pärast katseaega		
11.	<i>Kontrollnõude ja/või kohustuse rikkumise tuvastamine pärast katseaja lõppemist.</i>	<i>Kui kriminaalhooldusametnik saab kriminaalhooldusaluse poolt toime pandud kontrollnõuete ja/või kohustuste rikkumisest (näiteks kuriteoga tekitatud kahju hüvitamise kohustus tähtajaga katseaja lõpp) teada vahetult pärast katseaja lõppemist, siis esitab kriminaalhooldaja võimalikult kiiresti kohtule erakorralise ettekande.</i>
Kohustuste kergendamine või tühistamine		

12.	<i>Kohustuste kergendamine, tühistamine või lisamine (KarS § 75 lg 3)</i>	<i>Kriminaalhooldusametnik kontrollib asjaolusid, kogub tõendid ning koostab ja esitab kohtule erakorralise ettekande vastavasisulise taotlusega.</i>
-----	---	---

Lisa 2. Koostöölepingu vorm

Eesti Vabariik, _____ **Vangla kaudu**, registrikood _____, asukoht _____, keda esindab _____ alusel _____ (edaspidi nimetatud „Vangla“) ja

MTÜ _____, registrikood _____, asukoht _____, keda esindab _____ alusel _____ (edaspidi nimetatud „MTÜ“),

võttes arvesse, et:

- a) MTÜ soovib esitada _____ kellele taotluse sotsiaalprogrammi " _____ " (edaspidi „Sotsiaalprogramm“) elluviimise finantseerimiseks ja
- b) MTÜ soovib kaasata Sotsiaalprogrammi läbiviimiseks kriminaalhooldusosakonna,

sõlmisid Vangla ja MTÜ käesoleva koostöölepingu (edaspidi „Leping“) alljärgnevas:

1. Lepingu eesmärk

Lepingu eesmärk on teha koostööd kohtu poolt karistatud isikute taasühiskonnastamisel, et vähendada uue kuriteo riski ja suurendada ühiskonna turvalisust. Selleks soovivad pooled läbi viia sotsiaalprogrammi " _____ ".

2. Poolte õigused ja kohustused

- 2.1. MTÜ esitab Vanglale Sotsiaalprogrammi manuaali ja programmi läbiviivate isikute andmed (nimi, isikukood, aadress) koos elulookirjeldustega 3 tööpäeva enne käesoleva Lepingu sõlmimist.
- 2.2. Vangla hindab Sotsiaalprogrammi vajalikkust ja mõjusust ning teatab MTÜ-le Sotsiaalprogrammis osalemisest või selles osalemisest keeldumisest 5 tööpäeva jooksul pärast punktis 2.1 nimetatud andmete saamist.
- 2.3. MTÜ teavitab Vanglat finantseeringu saamisest 5 tööpäeva jooksul alates vastava otsuse teadasaamisest. Seejärel lepivad poolte esindajad täpsemalt kokku programmi toimumise aja, koha, infovahetuse ning muud vajalikud tingimused. Vastav kokkulepe vormistatakse vähemalt kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.
- 2.4. Vangla hindab kriminaalhooldusaluste programmisobivust ja edastab osavõtjate nimed MTÜ-le.
- 2.5. MTÜ viib Sotsiaalprogrammi läbi manuaalis ja poolte esindajate vahel punktis 2.4 korras kokkulepitud tingimustel ja mahus.

3. Vangla territooriumile sisenemine ja seal viibimine

- 3.1. Vangla territoorium käesoleva Lepingu tähenduses on nii vangla kui ka kriminaalhooldusosakonna territoorium.
- 3.2. MTÜ kohustub järgima Lepingut täites seadustes ja muudes õigusaktides sätestatud, eriti vangistusseaduse, Vangla sisekorraeeskirja, Vangla kodukorra ja muude sellekohaste regulatsioonide sätteid, ning informeerima oma esindajaid, Sotsiaalprogrammi läbiviivaid isikuid ja/või Lepingut täitvaid partnereid sellistest nõuetest ja nende kohustuslikkusest, samuti kohustusest järgida Vangla töötajate ja esindajate juhiseid ja korraldusi.

4. Muud tingimused

- 4.1. Leping jõustub selle allkirjastamisest poolte poolt ja kehtib kuni _____. Lepingut võib muuta ainult Pooltevahelise kirjaliku kokkuleppega või Lepingus ettenähtud juhtudel muus vormis.
- 4.2. Vanglal on õigus Leping kohese toimega ühepoolset ennetähtaegselt üles öelda, teatades sellest MTÜ-le kirjalikult, kui MTÜ esindaja või töötaja on oluliselt rikkunud vangistusseadust, Vangla sisekorraeeskirja või Vangla kodukorda, eelkõige kui MTÜ esindaja või töötaja on toimetanud Vangla territooriumile keelatud esemeid või aineid või muul viisil oluliselt ohustanud Vangla turvalisust.
- 4.3. Pooled ei avalda kolmandatele isikutele konfidentsiaalset informatsiooni, mis on neile teatavaks saanud programmi läbiviimise käigus. Konfidentsiaalse informatsioonina käsitletakse kogu informatsiooni Vangla tegevuse ja klientide kohta, mis saab allakirjutanutele teatavaks. Konfidentsiaalse informatsioonina ei käsitleta andmeid, mis on avalikult või õigustatud huvi korral kättesaadavad muudest allikatest.

- 4.4. MTÜ ei tegele Lepinguga seoses avalike suhetega ega anna teateid pressile, elektroonilisele meediale, üldsusele või teistele auditooriumidele, välja arvatud Vangla eelneval kirjalikul nõusolekul. Avaldada võib vaid teateid, mis on Vanglaga eelnevalt kooskõlastatud.
- 4.5. Lepinguga võetud kohustuste täitmata jätmise või mittekohase täitmise eest kannavad pooled Eesti Vabariigi seadustes ettenähtud vastutust. Pooled kohustuvad hüvitama kogu otsese varalise kahju, mis on tekitatud teisele Poolele või kolmandatele isikutele Lepingus fikseeritud kohustuste (sh konfidentsiaalsuse kohustuse) mittetäitmisest või mittekohasest täitmisest.
- 4.6. Lepinguga seotud vaidlused, mida Pooled ei ole suutnud läbirääkimiste teel lahendada, antakse lahendamiseks Harju Maakohtule. Lepingule kohaldatakse Eesti õigust. Juhul, kui Lepingu mõni sätte osutub vastuolus olevaks Eestis kehtivate õigusaktidega, ei mõjuta see ülejäänud sätete kehtivust.
- 4.7. Poolte volitatud esindajaks Lepingu täitmisega seotud küsimustes:
- 4.7.1. _____ Vangla esindajaks on: _____
- 4.7.2. MTÜ _____ esindajaks on: _____
- 4.8. Leping on koostatud kahes võrdset juriidilist jõudu omavas eksemplaris, millest kummalegi poolele jääb üks eksemplar.

5. Poolte rekvisiidid

_____ Vangla

MTÜ _____

nimi
ametinimetus

nimi
ametinimetus

_____ 2010. a

_____ 2010. a

Lisa 3. Toimikus asuvate dokumentide nimekiri

Dokumendid käitumiskontrolli toimikus (KarS § 74, KarS § 76, KarS § 87):

- tiitelleht;
- registreerimisleht;
- sisukord;
- kohtuotsus või –määrus;
- karistusregistri väljavõte;
- teatis politseile ja kohtule;
- kutse;

- koopia isikuttõendavast dokumendist;
- kriminaalhooldusaluse õiguste ja kohustuste leht;
- hoolduskava;
- kriminaalhoolduse lõpetamise ettekanne;
- kodukülastuse leht;
- kriminaalhooldusaluse seletuskirjad.

Elektroonilise valve kohustusega kriminaalhooldusaluse toimikus on lisaks eelnimetatutele:

- elektroonilise valve ajakava;
- materiaalse vastutuse leping.

Üldkasuliku töö toimikus (KarS § 69, KrMS § 202) on lisaks:

- üldkasuliku töö tegemise esialgne ajakava;
- üldkasuliku töö tegemise detailne ajakava;
- üldkasuliku töö tundide arvestusleht.

Dokumendid kohtueelse ettekande toimikus:

- tiitelleht;
- sisukord;
- kohtueelse ettekande tellimus;
- koopia isikuttõendavast dokumendist;
- karistusregistri väljavõte;
- kohtueelne ettekanne;
- jõustunud kohtuotsus;
- kodukülastuse leht.

Dokumendid vanglapäringu toimikus:

- tiitelleht;
- sisukord;
- vangla tellimus koos lisadega;
- kodukülastuse leht;
- elektroonilise valve nõusolek (vajadusel);
- elukoha sobivuse kontrollleht elektroonilise valve kohaldamiseks (vajadusel);
- karistusregistri väljavõte;
- vastus vanglapäringule;
- kohtu määrus või siis kinnipeetava avaldus taotlusest loobumise kohta.

Dokumendi olemasolul (fakti tõestamisel) lisatavad dokumendid:

- tööleping (koopia);
- haridust tõendav dokument (koopia);
- maksekviitungid (kopiad) – kohustuslik, kui on kohtu poolt määratud lisakohustus;
- erinevad töölehed;
- kriminaalhooldusaluse seletused rikkumiste kohta – kohustuslik;
- erakorraline ettekanne;
- avaldus elu-, töö- või õppimiskoha vahetamiseks, elukohast lahkumiseks;
- kõik muud kriminaalhoolduse teostamise käigus kogutud vajaminev dokumentatsioon (iseloomustused, avaldused jne).

Lisa 4. Juhend sotsiaalprogrammide läbiviijatele

I Üldine info

1. Sotsiaalprogramm on üheselt määratletav ja sellesse tuleb suhtuda tõsiselt, iga rehabiliteeriv tegevus ei ole käsitletav programmina.
2. Programmid, mida hetkel kasutatakse vanglasüsteemis on järgmised: LOP, AAT, Viha juhtimine, Equip, Sotsiaalsete oskuste arendamise programm, Eluviisitreening õigusrikkujatele, Seksuaalkurjategijate tagasilanguse ennetamise programm, Vabanemiseelne programm, Õige Hetk, Pervägivalda kasutanud isikutele suunatud sotsiaalprogramm + kaplanite läbiviidad programmid Igapäeva valik, Tee ja Taastav õigus.

Lisanduvad need partnerite poolt läbiviidavad programmid, mis on eelnevalt kooskõlastatud Justiitsministeeriumiga.

II Programmi ettevalmistamine

1. Programmidesse suunatakse riski-, HK/ITK põhiselt ja/või vastavalt kohtuotsusele/määrusele.
2. Grupid komplekteeritakse pärast ITK/HK koostamist ja nii, et vähemalt 1 kuu enne rühma algust oleksid osalejad teada ja kõikide korralduslike tegevustega alustatud.

III Programmi läbiviimine

1. Sotsiaalprogramm kriminaalhoolduses viiakse läbi katseaja I pooles (esimese 9 kuu jooksul), et tagada võimalus loodetavasti toimunud muutuse kinnistumiseks ja vajadusel uuesti sekkuda. Vanglas viiakse vabanemiseelne programm läbi 6 - 9 kuud enne vabanemist, teised programmid vastavalt ITK – le.
2. Programmis osalemise perioodil toimub registreerimiskohustuse tavapärase täitmise vastavalt KarS § 75 lg 1 (kriminaalhoolduses).
3. Kohtu poolt määratud kohustus KarS § 75 lg 2 p 8 läbida sotsiaalprogramm on täidetud, kui osaleja on programmis osalenud 90 % ulatuses ja läbi on võetud kogu programmi materjal (kriminaalhoolduses). Vanglas läbimise on kriteerium sama.
4. Individuaaltööna on võimalik teha kõiki programme, ka sel juhul tuleb kinni pidada manuaalis toodud soovituslikust ülesehitusest ja sagedusest. Kui mingil põhjusel viiakse programm läbi harvemini kui manuaalis märgitud, tuleb põhjendus kanda KHIS – i tööpäevikusse/Vangise – sse.
5. Programmi läbiviija kannab jooksva info (teema, osalemine) kriminaalhooldusaluse/kinnipeetava tööpäevikusse.

IV Programmi lõpetamine

1. KHIS tööpäevikut/Vangis-st (töehõive – sots.progr) tuleb programmide osas korralikult täita ja kasutada p 1 toodud nimetusi .
2. Grupi läbiviijad annavad inspektor - kontaktisikule/kriminaalhooldusametnikule jooksvat informatsiooni, kuidas kriminaalhooldusalune/kinnipeetav osales grupis ja soovitusi, millise teemaga oleks vajalik süvitsi veel jätkata. Selleks kasutada KHIS – i tööpäevikut/VANGIS – t/muud
3. Tagasisidelehed osalejatelt vastavalt programmi manuaalile.

V Programmi jätkusuutlikkus

1. Võimalus korraldada piirkondlikke programmipõhiseid kovisioone 1 x aastas.
2. Omavaheliseks suhtluseks ja kogemuste vahetamiseks on võimalik kasutada programmi läbiviijate liste: krh_art; krh_eluviis; krh_equip; krh_lop; krh_mi; krh_oigehetk; krh_skp; krh_sotsoskused; krh_vihajuhtimine, vangla_vabanemiseelne, perevägivald.

VI Sotsiaalprogrammides osalemise kajastamine Kriminaalhooldusregistri tööpäevikus

Kui kriminaalhooldusalune on suunatud sotsiaalprogrammi, siis tööpäevikus valida rippmenüüst päevikukanne ilma teemata. Teemareale kirjutada sotsiaalprogramm ja täpne programmi nimi.

Kõik programmis osalemist kajastav info kanda jooksvalt kommentaaridena selle ühe päevikukande alla:

- programmi läbiviijate) nimed, ajavahemik, läbiviimise koht, sagedus
- iga osalemise korra järgselt info osalemise kohta ja teema
- kui ei osalenud, siis info kontakti võtmise kohta ja hooldusaluse seletuse kohta
- programmi lõppedes tagasiside läbiviija(te)lt

Sama info peab tööpäevikus kajastuma ka siis, kui programmi viib läbi ametnik ise individuaalselt või grupis.

VII Programmide läbiviimise sagedus

- Eluviisitreening – individuaaltööna ja rühmatööna 1 kord nädalas (6 + 1 x 60 min)
- EQUIP – 10 nädalat, üks kord nädalas a`1,5 tundi
- LOP - 10 tundi, kokkulepitud aegadel, soovituslikult üle nädala
- AAT – 18 sessiooni a`2 tundi
- Seksuaalkurjategijate programm - kestab peaaegu terve aasta, kokkusaamised 1 x nädalas 1,5 tundi
- OTO – 13 x, kokku lepitud 1 x nädalas, aga mitte harvem kui 2 x kuus
- Vihajuhtimine - 9 + 1 sessiooni a` 2 tundi

Lisa 5. Juhised välismaale lubamiseks

Välismaale tööle lubamise juhul lähtutakse põhimõttest, et tegemist on kohtu poolt süüdi mõistetud isikuga, kes peab karistuse ära kandma Eesti territooriumil. Teatud juhtudel võib siiski olla otstarbekas lubada erandeid. Sellise erandi lubamiseks peavad olema täidetud järgmised eeltingimused:

1) katseaja läbimise osas

- riskihindamine ja hoolduskava peavad olema valmis;
- katseaja algusest peab olema möödunud vähemalt 6 kuud;
- programmi kohustus (juhul kui see on) peab olema täidetud;
- kriminaalhooldusalune on ilmunud kohtumistele õigeaegselt vastavalt ametnikuga kokkulepitud aegadele ning puudub informatsioon uute õigusrikkumiste toimepanemisest.

2) Kriminaalhooldusaluse poolt esitatavate andmete osas

- kriminaalhooldusalune on esitanud kirjaliku avalduse, millele on lisatud tööleping või kooli tõend või teised asjakohased toetavad dokumendid, mille alusel on võimalik kriminaalhooldusaluse välismaale siirdumise eesmärki ja seal viibimist kontrollida;
- kriminaalhooldusalune on esitanud välisriigi elukoha aadress ja kontaktandmed;
- kriminaalhooldusalune on esitanud reisidokumendid, mille koopiad pannakse toimikusse;
- tööpäevikus kajastub põhjendus välismaale lubamise osas ning milliste kokkulepete alusel ja kui kauaks isik välismaale lubati;
- järgmise registreerimise kuupäev peab olema toimikus ja kriminaalhooldusregistris fikseeritud. Kui kriminaalhooldusalune viibib välisriigis üle ühe kuu, siis peavad olema sõlmitud eelnevad kokkulepped vahepealse teavitamise osas (e-posti või telefoni teel).
- Kriminaalhooldusalune on esitanud Eestis viibiva kontaktisiku andmed.

3) Andmete kontroll

- kriminaalhooldusametnik kontrollib talle esitatud andmed võrreldes seda erinevates andmebaasides ja koostööpartneritelt kättesaadava infoga;
- töölepingu esitamisel kontrollib ametnik nimetatud tööandja olemasolu ja tegutsemise sihtkoha riigis;
- kooli tõendi korral teeb ametnik päringu tuvastamiseks kriminaalhooldusaluse õppimise;
- vajadusel teeb ametnik enne loa andmist täiendavaid päringuid, suhtleb vajalike ametiasutuste ning isikutega.